ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR NAT'L ASS'N OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
- вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік......... $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 5-го падолиста 1914. Ч. 71. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, November 5, 1914. N. 71.

НІМЕЦЬКІ КОРАБЛІ ЗАТОПИЛИ 3 АНҐЛІЙСЬКІ КРУЖЛЯКИ.

Москалі тратять ґрунт в Галичині.

На тереиі війни у Франції положенє незмінене.

Вислід виборів на говернорів і сенаторів в Злучених Державах.

Війна з Росією.

МОСКАЛІ ТРАТЯТЬ ГРУНТ В ГАЛИЧИНІ.

ВІДЕНЬ (через Амстердам і Лондон). 3. падолиста. — **Генеральний штаб оголошує:**

„Борба в російській Польщі ведеть ся дальше.

„Над ріною Сяном потерпіли Москалі тяжні втрати. особливо коло Розвадова. Ми взяли в полон 400 ворогів і здобуля три машинові карабіни. На полудне від Старого Самбора взяли ми також 400 ворогів. На сім місци зробили ми також поступи, як також на північ Турки".

ТАТАРИ І МОНГОЛИ В ГАЛИЧИНІ.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — **З Амстердаму доносять до бюра Райтера: „Телєграма з Будапешту звіщає, що в борбі в околици Турки в Галичині забрано до неволї 2.700 російських жовнірів. між ними богато Татарів і Монголів".**

З того виходить, що Галичину засипав Москаль на зиму татарськими та монгольськими ордами. Тожто погуляють собі тепер.

БОМБИ НА АНТІВАРІ.

ПАРИЖ, 3. падолиста. — Агенція Гаваса дістала відомість від свого кореспондента з Цетинії (в Чорногорі), що 3 австрійські літаки кидали бомби на Антіварі, щоб трафити один французький транспортовий корабель і 3 торпедові лодки. Бомби не зробили ніякої шкоди, бо падали побіч цїли.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ПОБІДЖАЮТЬ СЕРБІВ.

ВІДЕНЬ, 3. падолиста (через Амстердам і Лондон). — **О воєннім положеню на сербській граници видано таку урядову заяву:**

„Австрійська армія ударила на сильні ворожі позиції коло Роврїє і добула їх. Наші війска перейшли через ріку Саву і Драву, яких Серби дуже завзято боронили: опісля заняли Австрійці Орнабаро, Бановополє, Радемконе, Глюозі і Тобановіч".

Війна з Францією.

ЗАСТІЙ НА ПОЛИ БОРБИ З ФРАНЦІЄЮ.

Амстердам (через Лондон). 3. падолиста. — **З Берліна передають ось-таку урядову оповістку:**

„Вилив ріки на полудне від Ню-Порт унеможливив якінебудь воєнні операції. Наші війска вицофали ся ще передчасом з залятих околиць в цілковитім порядку.

„Наш удар в напрямі до Іпр удав ся нам. Ми взяли 2.300 полонених, головно Британців і здобули кілька машинових карабінів.

„На захід від Рой відбули ся сильні борби, які коштували богато ранених і вбитих, одначе не рішили побіди.

„Наші напади в околици Соасон увінчали ся успіхом по дуже завзятій борбі з противником.

„Між Верден і Туль відбили ми всї напади Французів, при чім виявило ся, що богато французьких жовнірів носить німецькі уніформи".

ВОЗДУШНИЙ НАЇЗД НА АНҐЛІЮ.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Берлїнський кореспондент нюйоркського „Таймса" телєґрафує, що вчера дістав деякі інформації з достовірних жерел про пляни воздушної війни, які кидають нове сьвітло на усуненє ясного осьвітлення в Лондонї та на осьвічуванє неба сильними рефлєкторами. Сї кроки осторожности є вповнї оправдані, хоч трохи передчасні.

Хотяй принадкові малі наїзди на Лондон можуть устроювати Німці скорше, як здобудуть морське побереже над каналом Ля Манш, то властивий воздушний наїзд на Анґлію має зачати ся десь аж коло лютого, бо до того часу Німеччина не буде ще готова.

В розмові з кореспондентом сказав один з найлучше звісних молодих німецьких авіяторів: „Ми будуємо 200 аеропльянів спеціяльно для наїзду на Лондон. Все то будуть нові і екстра великі воздушні кораблї, що будуть могли двигати тисячу фунтів ваги враз з пільотами і бомбами. Около лютого буде мати Німеччина 146 цепелїнів в руху".

Війна на мори.

СЬВІТЛА ПОБІДА НІМЕЦЬКИХ КОРАБЛЇВ.

ВАЛЬПАРАІЗО (в державі Чіле в Полудневій Америцї), дня 3. падолиста. — **Німецька ескадра зложена з великих кружляків: „Шарнгорст" і „Гнайзенав" і з малих кружляків: „Ляйпціґ", „Дрезден" і „Нірнберг" віднесли для 1. падолиста вечером перед надходом ночи сьвітлу побіду над трома британськими кружляки. По стороні Британців брали участь в борбі слїдуючі кружляки: великий кружляк „Монмут", що тепер лежить на днї моря, великий кружляк „Гуд Гоп", котрий тяжко ушкоджений, утік серед темноти і мабуть загинув; модерний малий кружляк „Ґлєсго", про котрого доносять, що він по ушкодженю мусїв шукати захисту в однім з чілїйських портів і помічний кружляк „Отранто", котрий правдоподібно утік на повне море.**

Ся морська побіда є відповідию на заяву британського правительства у Вашінґтонї, в імени котрого британський амбасадор сказав, що повне море, з виїмком моря Балтійського, є вже очищене від німецьких кораблїв. З нагоди сеї побіди Німців належить завважати, що Німці знаменито стріляють, коли вони знищили чи ушкодили кілька британських кораблїв, а самі не потерпіли ніякої шкоди.

НІМЕЦЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА ВИПЛИВАЄ ДО ОТВЕРТОГО БОЮ.

ЛОНДОН, дня 4. падолиста. — Німецька фльота виплила із своїх воєнних портів на Північне море до отвертого бою з анґлійською фльотою.

Телєґрама з Дюнкерк (прибережного міста у Франції, біля бельґійської границї) доносить, що з німецького воєнного порту в Кіль виплило 4 німецькі великі воєнні кораблї і 4 кружляки на Північне море.

ЗАТОНЕНЄ БРИТІЙСЬКОГО ПІДВОДНОГО СУДНА.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — **На Північнім мори затонуло вчера рано британське підводне судно „D-5", наїхавши на підводну міну, яку заложив один німецький кружляк. З залоги підводної лодки виратувало ся 2 офіцири і 2 моряки.**

ТУРЕЧЧИНА ПОБІДОНОСНА В ПЕРШІЙ БИТВІ.

БЕРЛІН (бездр. телєгр. через Сейвіл, Л. Ай.), дня 3. падолиста. — З найбільшим напруженєм слїдять в німецькій державі за подїями на тереиі війни Туреччини з Росією та Анґлією. Війна між Туреччиною і трідержавним порозумінєм (Анґлією, Росією і Францією) є вже в повнім розгарі. Телєграми, які прийшли сюди з Царгорода (Константинополя), столиці Туреччини, доносять, що російські війска пробували перейти з Кавказу на турецьку землю, **але Турки прогнали їх і завдали їм великі страти.**

На російській граници мають Турки 300.000 війска, а 15.000 Турків вже увійшло до Єгипту (Єгипт належить нїби до Туреччини, але є під управою Анґлії, котра там господарить як дома: Єгипт лежить у північно-східній Африцї і Турки мусїли військо посилати з Малої Азії, побережем північної Арабії та через канал Суеський до Єгипту). **Настрій в Єгиптї** є — як доносить італійська газета з Риму „Матіно" — **незвичайно протианґлійський**, а індійські війска, які нїбито мали гасити заворушеня в Єгиптї, не ідуть за приказами Анґлії, але лучать ся з повстанцями.

Щодо Італії то нема страху, щоби вона вмішала ся тепер до війни та виступила проти Туреччини, бо Туреччина дала їй запевненє, що не буде торкати Тріполїтанії (сей африканський край відвоювала перед двома роками Італія від Туреччини).

Отже Італія буде дальше невтральна (значить, що не буде мішати ся до війни). **Таксамо дальше невтральними лишать ся балканські держави Греція і Болгарія і під жадним услівєм не виступлять проти Туреччини.**

Після поголоски, доси ще не ствердженої, мали британські кружляки затопити мале грецьке судно, яке взяли за турецьке.

АВСТРАЛІЯ ПРОТИ СОЮЗА АНҐЛІЇ З ЯПОНІЄЮ.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Лондонська часопись „Дейлі Сітізен" надрукувала листи з Австралії, в яких виступаєсь проти союза Анґлії з Японією. Австралія, яка лагодилась з війною проти Японії, переконалась тепер, що Анґлія обіцяла Японії німецькі кольонії Самоа і Ґвінею, що страшно піднесе значінє Японії на океанї Спокійнім. Німецько-японська війна є грозою щодо мира на далекім Сході, а се власне вийде на некорисгь Австралії й Америки. Се є туманством, коли Японія твердить, що вона нїбито бажає боронити Китай перед Німеччиною.

АНҐЛІЙЦЯМ СУК.

В українській часописи „Канадї", що виходить у Вінніпегу, читаємо: Тепер, коли Москалї бомбардували Перемишль, анґлійські часописи були примушені писати його назву дуже часто. Писали по польськи „Пшемишль", „Спелїнг" вже якось їм вдавав ся, однак за нїяку цїну не могли вимовити назви так, як написали. Неодин шпіїв з пів години, та все таки не міг нїчого путнього вишпіїти. Перед нами їм встидно признати ся, що не вміють, а просити, щоб ми їх навчили, якось не випадає. Між собою говорять, що „Пшемисль" то твердий сук. Ми їм віримо. — але Москаль ще більше вірить. Він, сарачиско, вже три місяцї старав ся показати Анґлії, як вимовляти назву сего міста, а одиак не зміг. Умучившись, з проклятєм на устах пішов спочивати.

20 ТИСЯЧ КОНИЙ ДЛЯ ФРАНЦІЇ.

НЮ ЙОРК, дня 2. падолиста. — До Ню Йорку недовно приїхав французький капітан, який має перевести купно 20 тисяч коний для Франції. Конї мають бути привезені до Франції першого грудня. Мають бути лише чорні.

Канадійські фабрики дістали знов замовленє на вироблене 50 тисяч сїдел.

РОСІЯ ПІДВИСШАЄ ПОДАТОК.

ПЕТРОГРАД, дня 2. падолиста. — Російське правительство, щоб мати гроші на проваджене війни, підвисшило податок о 50 процент. (значить о половину більше як був). Зелїзницї підвисшили цїну тікетів о 25 процент. Податок, наложений на всїх і вскорі має бути зібраний. Щойно тодї про підвисшенє податку буде говорить в Думі, яка незадовго буде скликана. Так робить ся в Росії.

ГОЛОД І АНАРХІЯ В АЛЬБАНІЇ.

РИМ, 3. падолиста. — З причини ворожнечі між християнами а магометанами панує анархія Авльонї в Альбанії. Голод також причиняє ся до утрудненя положеня. Так звані „епіротські батальйони", котрі складають ся з грецьких жовнірів, перебраних за незорганізованих очайдухів, крутять ся постійно коло Авльони, цїлковито не зважаючи на рішенє лондонської конференції в справі альбанської границї. Італія, вважаючи Авльону за головну точку Альбанії, рішила ся не допустити, аби Австрія чи Греція забрала собі те місто. Як доносить „Джорнале д' Італія", італійське правительство повідомило Відень, Берлін, Париж, Лондон і Петроград, що не буде довше терпіти систематичного нехтованя независимости та неподільности Альбанії. Жадне з правительств згаданих держав не дало доси відповіди на протест Італії.

ВИСЛІД ВИБОРІВ.

Вчера відбував ся вибір на говернорів і сенаторів в кількайцяти стейтах.

Говернорами вибрані:

Ню Йорк: Чарльз Вітман, републиканець;
Пенсильвенія: Др. Мартин Бромбо, републиканець;
Конектікут: Марко Голком, републиканець;
Айова: Джордж Клерк, републ.;
Норт Дакота: Луїс Ганна, републ.;
Вісконзін: Ємануїл Філїп, републ.;
Вермонт: Чарльз Гейтс, републ.;
Масачусетс: Давид Волш, демократ;
Ню Гемпшір: Роланд Сполдінґ, републ.;
Род Айленд: Лівінґстон Бекман, републ.;
Канзас: Артур Капер, републ.;
Огайо: Франк Віллїс, републ.;
Орегон: Джеймс Вітиком, републ.;

Сенаторами вибрані:

Алябама: О. Уидервуд, демократ;
Арізона: М. Смит, демократ;
Арканза: І. Клерк, демократ;
Калїфорнія: І. Ворке, републиканець;
Колорадо: С. Томас, демократ;
Конектікут: Ф. Брандеджі, републ.;
Флорида: Д. Флєчер, демократ;
Джорджія: Г. Смит, демократ;
Айдаго: В. Гардвік, демократ;
Айдаго: І. Брейді, републиканець;
Іллїнойс: Р. Суліван, демократ;
Індіяна: Б. Шівелі, демократ;
Айова: А. Коммінс, републиканець;
Кентокі: І. Беком, демократ;
Кентокі: І. Кемден, демократ;
Мериленд: І. Смит, демократ;
Мізурі: В. Стон, демократ;
Невада: Ф. Нюлендс, демократ;
Ню Гемпшір: І. Галїнґер, републ.;
Ню Йорк: І. Ворсворт (мол.), републ.;
Норт Каролайна: Л. Оверман, демократ;
Норт Дакота: В. Порсель, демократ;
Норт Дакота: А. Грон, републиканець;
Огайо: Т. Гоган, демократ;
Оклагома: Т. Гор, демократ;
Пенсильвенія: Б. Пенроз, републ.;
Савт Каролайна: Е. Смит, демократ;
Савт Дакота: С. Бурке, републиканець;
Юта: Р. Смут, републиканець;
Вермонт: В. Ділїнгем, републиканець;
Вашінґтон: В. Джонс, републиканець;
Вісконзін: В. Стон, демократ;
Вісконзін: МкГоверн, републиканець.

Бачимо з того, що при виборах на говернорів побідили кандидати републиканської партії, а при виборах на сенаторів кандидати демократичної партії.

Тверда конечність.

(Пише др. Вол. Сіменович з Шікаґо).

I.

(Для чого я підписав відозву урядників Українського Народного Союза до загалу членів?)

Моє становище на послідній конвенції зглядом урядників і їх становиско до мене є знане загалови, отже над тим нема що застановлятись. Однак богато делеґатів і відділів жадає від мене поясненя в справі відозви до членів і се я хочу пояснити.

Я приїхав на засіданє головного уряду У. Н. Союза з власної волі і з волі шікаґовських і инших відділів на свій кошт.

Перше, щоби внести особисто протести 21 (разом) відділів У. Н. С., котрі такі протести надіслали на мої руки.

Друге, аби особисто передати опінію моїх адвокатів з Шікаґо в справі заведеня нової постепенної оплати, принятої на послідній конвенції в Бофало.

Трете, щоби наочно переглянути ті права ріжних стейтів, на який опирали ся адвокати і урядники У. Н. С., коли жадали від конвенції ухваленя того нового постепенного податку.

Четверте, щоби представити опінію моїх адвокатів адвокатам У. Н. Союза і, коли би се було можливим змінити, то порадити ся, як би мож було знижити членські оплати.

Пяте, щоби справу добре провірити і, коли можливість і потреба, або перешкодити заведеню того права, або, коли не можливо цілковито змінити, то хоч в части поправити і успокоїти членів У. Н. Союза.

Що відносить ся до першої точки, то як було в звіті в „Свободі" зазначено, протести ті я передав на руки „Головного Уряду У. Н. С." і вони були прочитані на засіданю.

Также я зробив і з другою точкою.

Щодо третої точки, то урядники У. Н. Союза закликали своїх адвокатів на засідане і я предложив їм опінію моїх адвокатів і розпочалась між ними а мною дискусія над тою опінією, котра при помочи других людий тривала висше двох годин.

Адвокати мусіли мені представити права кождого стейту і я кожде право осібно перечитав і провірив; — коли не було якого закона під рукою, адвокат мусів принести зі свого офісу, бо я на його слово не хотів пристати, а мусів все дістати чорне на білім. З того вийшло ось-таке:

а) Що в р. 1911 зїхались на конґрес асекураційні орґанізації в роді нашого Союза під назвою: „Фратернал Орґанізейшенс" і вони ухвалили, щоби братські орґанізації в роді Союза завели у себе оплати від літ і постановили постаратись, аби сї ухвали приняли усі стейти а радше їх леґіслятури. Звіт з того конґресу видали вони книжкою в р. 1913. Се право є оголошене в їх звіті під назвою „Фратернал Конґрес" на стороні 145 § 1958 субдівіжен 2 і 2 а.

Подібне зовсім право завів у себе стейт Вісконзін ще в р. 1907. і після сего вісконзінського права взорують ся всі инші стейти з виїмкою деяких. Не вимагають сего права слідуючі стейти: Ілїнойс, Вест Вірджінія, Мінеаполіс і здаєсь Айова і Індіяна, бо вони на жадане адвоката не надіслали йому стейтових прав.

Вісконзінське право з р. 1907. секція 13 — § 1960 каже: перше, що братська орґанізація (в роді Союза) має побирати посмертну оплату від своїх членів від літ, які вони мають: якраз такий, який ухвалив „Конґрес Фратернал Орґанізейшен", а котрий опираєсь на підставі пересічного віку членів т. є., що член мусить в часї свого житя і приналежности до орґанізації платити такі вкладки, аби міг покрити своє посмертне. Примір: чоловік або жінка має 20 літ при вступленю до Союза, а припустїм член Союза жиє пересічно 60 літ, то на члена, котрий вступив в 20 році — через оставших йому до житя 40 літ треба таку оплату місячну наложити, аби він міг через тих 40 літ сплатити своє посмертне, враховуючи до того складаний процент.

в) Кожда така орґанізація крім того мусить мати два фонди: резервовий, на випадок епідемії або якого великого нещастя, коли богато нараз членів може померти, і фонд посмертний, так званий „Мортюари фонд" на покрите виплат, колиб не вистарчали місячні оплати. Фонди ті мають виносити 4% від тої загальної суми, на яку всї члени Союза є асекуровані. Право дає 3 роки часу на призбиране сего фонду.

Після сього вісконзінського права і ухвал „Фратернал Конґрес" з р. 1911. взорують ся всї инші держави крім поданих висше.

Однакож о переведенє сего права в житє не старасть ся кождий стейт, а радше його заступник „комішенер".

Напирають на се тілько слїдуючі стейти: Найбільше Ню Йорк, бо комішенер того стейту дав Союзови речинець до переведеня сього права в житє до 2-го січня 1915 р., впротивнім разї він заборонить Союзови провадити асекурацію в Ню Йорк стейті — під карою $200 на кождого урядника Союза, а від $50 до $100 на кождого аґента т. є., урядника відділу Союзового.

Листи писані комішенером до уряду У. Н. Союза я особисто читав і переконав ся, що се є правда.

Дальше, заведеня сего права домагаєсь Род Айленд стейт і Конектікот. Пенсилванїйський комішенер і комішенер зі стейту Ню Джерзи жадають виказів з цілого діловодства У. Н. Союза, аби побачити, на яких правах і умовах веде У. Н. Союз своє посмертне.

The menace of the great bear.

Russia and the Ruthenians — A Phase of Pan-Slavism.

By Alexander von Nuber,
Austro-Hungarian Consul General.

It is safe to assume that most of our readers are unaware that the Ruthenians, or Little Russians as the Russians christened them, or Ukrainians as they style thmeselves, are a people numbering 40 millions. The Western World hardly suspected the existence of this nation, which ranks second among the Slav; the Ruthenians have been moved to a more prominent place in European politics lately, their future destiny being one of the main causes of the present war.

Of the 40 millions of Ruthenians, more properly called Ukrainians, about four millions live in Eastern Galicia and half a million in Upper Hungary, whereas, more than 35 millions are at home in Southern Russia, in the fertile plains stretching from both banks of the Dnieper to the Don and the Black Sea. As far back as the tenth century Ukraina was a mighty country, and its capital, Kiev, then was the largest, wealthiest and the most advanced city in Eastern Europe. In those days Western Europe fully realized the Ukrainian rulers' power, foreign rulers sought their friendship. Prince Volodymir Monomach was married to Harold's, the Saxon King of England's daughter, Gytha, and his daughter, Anne, became Queen of France. After the destruction of their flourishing country by the invading Tartars, the Ukrainians came under Lithuanian, the Polish and finally Russian domination.

Russia was quick to realize that, were the national civilization of such a large population occupying the most fertile parts of the empire allowed to subsist, this would ever be a source of danger for herself. It was, therefore, decided to de-nationalize the Ukrainians, and drastic, unscrupulous were the methods applied to this end. The very existence of the nation was denied, its language was summarily decreed to be the „Little Russian dialect" and was prohibited in schools and official life. Not content with this, official Russia prohibited the printing of Ukrainian texts, even of prayer books.

The total suppression of national existence which threatened the Ukrainians was happily averted when a fraction of them came under Austrian rule as a consequence of Poland's partition. With the constitutional freedom granted by Austria the Ukrainians in that country were enabled to maintain and develop their national existence and culture. Ukrainian schools and colleges were founded, beside many national clubs or associations for upholding the people's economic and ideal interests. Ukrainian was officially recognized as the country's language, and acts were passed in the local county councils and parliament safeguarding Ukrainian rights. The people were inaugurating a national "renaissance," their culture and literature were once more going ahead, the Austrian Government, well appreciating the situation, had agreed last year to the establishment of an Ukrainian University in Lemberg.

The national resurrection of the Ukrainians, though materially confined to Austria, had a moral affect far beyond the Russian borders. Comparing their lot with that of their happier fellow countrymen in Austria, the Ukrainians in Russia gave signs of unrest, and Russia had to realize that her yoke was unbearable to the people who looked to Galicia as to their „Piemont."

The Ukrainian aspirations were not passed unnoticed by the watchful Russian officials who quickly perceived that a new threat was arising to their Government's despotism; nationally enlightened Ukrainians would not willingly submit to Russian oppressive rule and would even attempt to free themselves.

Official Russia then declared that the annexation of Galicia was the safest course to take in order to offset the threatening danger. When this would be achieved, the time-honored Russian „a la Cosaque" methods would nip in the bud the resurrecting Ukrainian culture. These official Russian views were disseminated in periodicals and at public meetings. As long as a powerful Austria stood in the way, such theories could be advanced in speech and print, but they could not be put into practice. Since annexation by violence was not possible, one had to resort to other means.

The Ukrainian "renaissance" was declared by official Russia to be but a malicious invention of the Austrian Government; nay, the very existence of Ukrainians in Galicia was flatly denied, and the Ukrainians were described by Petersburg as Russians, brothers who were subject to utterly untolerable religious and national oppression! The Petersburg Government gave its financial support to the recently launched "Russian-Galician Society" and "Slav Benevolent Society," both inspired by Count Bobrinski with the sole object of promoting Russian political agitation in Galicia. In this campaign, which started both on educational and religious lines, the chief Russian weapon was — the Ruble.

At first Galicia was flooded by Russian emissaries; these "agents provocateurs" were entrusted with the "disaffection mission" of the poorer class of peasants who were to be promised a free hand in the partition of the dominial estates and the robbing of the Jews, once the Czar would have conquered the country. Numbers of these poor peasant's children were taken to Russia, there to be educated in convents to be fit agitators for the Russian Orthodox Church (the Ukrainians in Galicia are members of the Roman Catholic Church, though they have retained Greek rites); once their education completed, the "students" were sent back to Galicia with sufficient funds and with order to agitate and also to act as military spies, as the prosecutions in Marmaros Szigeth and Lemberg have amply disclosed.

Free boarding schools for poor peasant's sons were founded with Russian funds, the educational work being carried on in accordance with Russian aims. Galicia was flooded with Russian anti-Austrian literature, the prayer books containing prayers for the Czar, and the Russian benefactors gave all these good things free, without wanting anything in return! Even certain English newspapers were influenced so far as to publish accounts of "the unparalleled oppression of the Russians in Galacia," the authors being Bobrinski and also J. W. Birkbeck, an Englishman acting as Russia's agent for England. Bobrinski did not shrink from going to Galicia and there to speak in terms which should, had the Austrian authorities concerned not been too lenient for peaces' sake, have led him to detention for political crimes. Attempts were also made to persuade the Austrian Government through diplomatic channels that peace with Russia could be maintained only if the Russian agitation in Galicia were tolerated; at the very time Petersburg's bureaucrats declared Galicia would soon be ripe for picking.

Inasmuch as public opinion exists in Russia, it was carefully prepared and familiarized with the idea that war with Austria is unavoidable, and that Galicia must be annexed. This policy was succinctly expressed by Bobrinski's charaterstis exclamation: "We shall not rest ere the Russian flag flies on the Carpathians!" To bring war about, and at the same time to conceal her aggressive policy Russia started the anti-Austrian campaign in Servia. The unsuspecting reader might fancy that Russia's atritude in backing Servia is the outcome of a sincere feeling of Slav solidarity, but the initiated knew perfectly well that Russia could reach Lemberg best by way of Belgrade.

Let us finally consider what was the Ukrainians' attitude when this was started. From the very first minute it was well defined and unanimously supported: "We shall fight for freedom and Austria." Immediately hostilities began, numerous Ukrainian volunteer companies took the field against Russia, their archibishop in Lemberg, Count Sheptycki, having devoted his entire fortune to this purpose. The archbishop has already been made prisoner and sent to Russia, where he shall have to answer for his unswerving patriotism. Count Sheptycki will be one of the many noble victims of a just cause; the Ukrainians will hold his memory in high esteem and honor.

It is to be anticipated that the hopes of his enduring and cultured nation will be fulfilled at an early date. Western civilization would fare all the better by it.

[The „Fatherland", October 21, 1914.]

ІНФОРМУЙМО ЧУЖИНЦІВ.

Ми вже кілька разів писали, щоб наші читачі старали ся осьвідомлювати чужинців про Українців. Саме в нинішнім числї нашої часописи подаємо статю в анґлїйській мові. Сю статю належить дати читати своїм знакомим, сусїдам, чи кому иншому, що не володіє нашою мовою. Випливовіищі одиниці хай старають ся помістити сю статю в місцевих анґлїйських часописях. Се лежить в інтересї нашої справи.

З Галичини.

Порядки на зелїзницях.

В занятій східній Галичині заводять скрізь московські порядки. Зелїзницю, яку декуди зруйновано підчас борби, вже направлено, шини розширено і впроваджено на них російські ваґони. На зелїзничих станціях поусувано німецькі й українські написи, лишено польські і пододавано московські. Заведено безпосереднє получене зелїзниче між Львовом а Києвом. Зелїзничих урядників привезено з Росії, хоч зіставлено декуди й Поляків, що вміють по московськи. Усунені урядники мусять шукати иншого запятя, о яке тепер дуже тяжко.

Перепись офіцирів австро-угорської армії після народностий.

Низше поміщена табеля дає перегляд процентової участи, яку має кожда народність в офіцирськім корпусї в Австрії.

	Німці	Мадяри	Чехи	Українці	Поляки
Населенє держави виносить в %	24.5	20.6	10.2	10.0	10.2
Офіцири — чинні	76.1	10.7	5.3	0.2	2.7
армії — резервові	56.8	24.5	10.7	9.5	3.8
Урядники — чинні	66.1	9.8	7.4	0.6	3.5
армії — резервові	47.7	27.5	16.0	0.5	2.6
Маринарка — офіцири	51.2	13.8	8.9	—	2.9
„ — урядники	50.2	3.5	10.9	0.1	1.1

Приглянувшись добре сим цифрам, побачимо, що наших активних офіцирів є дуже мало; натомісць резервових офіцирів маємо згідно з процентом нашого населеня в монархії досить велике число. Щодо урядників військових, то в резерві мають їх процентово найбільше Німці й Чехи; се не може нікого дивувати, бо до урядничих шкіл дуже тяжко дістати ся з огляду на дуже мале число місць. Чехи мають в Празі урядничі військові школи, тому й лекше їм туди дістатись. Впрочім, як звісно, в армії найбільше є Німців з огляду на знанє німецької мови, як урядової мови військової. А Українці за мало мали інтелїґентних сил, щоб могли обсадити своїми людьми й військові місця.

Посли на війні.

З українських послів беруть участь у війні: Др. Володимир Загайкевич, ляйтнант при станційній зелїзничій команді в Перемишли, др. Смаль-Стоцький, оберляйтнант, др. Теодор Ваньо, ляйтнант при ляндверах, др. Іван Макух, підофіцир при доповняючій резерві, др. Теодор Галїп (з Буковини) ляйтнант, Гриць Тершаковець, підофіцир, Гриць Лисан (з Буковини) підофіцир.

З польських послів беруть участь у війні: Галєр, оберляйтнант при піонірах, др. Матакевич, ляйтнант, др. Серватовський, ляйтнант при уланах, Добія, фрайтер, Рібенбавер, ляйтнант; крім тих посли Тетмаєр і др. Лясоцький є в польських леґіонах.

Денні розкази для жовнірів.

Жовнір, що стоїть на поли борби, довідуєть ся від своєї команди про важнійші події в сьвіті в деннім розказї, який відчитують вечером. В такім розказї находять ся також дійсні розпорядженя військові побіч загальних оповісток. Так пр. один з розказів виданий ще в початках війни звучить: Перша компанія розставить нині в ночи сторожу на горбках... Вчера побідили наші війска Сербів над Савою. Взялисьмо 3.000 Сербів в полон. Фасованє хліба й амуніції відбудеть ся завтра о год. 9 рано. Завтра припадає затьма сонця о годині 12½ і буде тривати годину. Не можна дивитись на сонце голим оком, лише через закопчені шкла. Папа Пій X. помер вчера. Німці, здобувши твердиню Мобеж, йдуть в глибину Франції. Посилки почтові одержали: (тут визначені імена тих, що дістали гроші, рекомендовані листи або пакунки). Жовнір, як бачимо, не є відтятий тепер зовсім від сьвіта, лише що почта дуже рідко доходить до нього ізза безнастанної зміни становищ.

Москалї крадуть!

Польські часописи доносять, що Москалї добре їм відплачують ся за зраду Австрії. Іменно розікрали вони великий польський музей ім. Любомірських і велику бібліотеку ім. Оссолїнських у Львові. Дотепер вивезли Москалї 1.034 образів, 28.000 мідяних образків (ритовин), 17.000 старих монет, 4.300 медалів, 142.000 книжок, 5.000 рукописий, 5.300 автоґрамів, 1.700 документів і богато польських реліквій. Все те вивезено до Петроґраду.

З Канади.

Гицель в Едмонтонї.

В едмонтонських „Новинах" читаємо:

Цікаве видовище мали нагоду оглядати деякі мешканці Едмонтону, що в суботу вечер повиходили на головну улицю за своїми орудками. Ішла впереді шотландська банда і грала свою нескінчену мельодію, за нею в окруженю поліції мандрував якийсь чоловік з нашпіцованими вусами (на взір цісаря Вільгельма), а ззаду підбігало може кількадесять лобузів. Хто приглядав ся громадї близше, міг пізнати, що крім Скачменів у банді і полісменів, що вели чоловічка з шпічастим вусом, громадка людий, що творила видовище, була зложена таки з наших благородних „ґалїшенів".

Опісля можна було знов бачити, як (коли вже товпа порозходила ся) того самого чоловіка вели два полісмени улицею Кінїстїно десь в напрямі готелю Ст. Пітерсбурґ.

Приглядали ся люди і в голову заходили, що стало ся. Дехто думав, що певно зловили полісмени якогось німецького шпиона коло Едмонтону і ведуть його на страченє. Що однакож мала означати банда, не міг ніхто порозуміти, бо звісно, що на страченє жадного кримінальника не ведуть в супроводї банди. Коли однакож відтак відвели сего чоловіка вже лиш самі полісмени, всякий був переконаний, що се якийсь небувалий злочинець попав ся в руки поліції. І дійсно, не був се повседневний чоловік. Кажуть, що був се якийсь російський гицель, що був професором університету в Царицині. (На инших університетах жадні гицлї ще нїколи нічого не вчили, хиба тепер будуть, як Росія запанує над Европою!).

На другий день по полудни у одним театрі не кльовн штуки показував, а гицель мудростию своєю прославляв ся. При дверях полісмени, в середині полі-

мени і поміж людьми порозсїдали ся тайні детективи. Аж змерзло Росію! І що Росію була мова. А дурна-дурна, що змилосердй ся Господи! Ось пр. одна цьвітка гіцлівського резолюциях: „Українці кажуть, аби говорити матерньою мовою. Якова-ж я мовою маю говорити, як моя мати була — німа?" І поступаючи консеквентно російський гицель не говорив матерньою мовою, а міщав російські слова з українськими, так, що кілька Росиян, що прийшли були подивити ся на комедію, не витримали до кінця. Так їх млоїло від мови сина німої мами, що половина їх за животи, повтікали на двір. Оті поліцмени витримали до кінця, бо не розуміли, хоть пересходить понятє льояльних Канадийців, як вони могли спокійно витримати до кінця. Се був чисто бунтівничий мітинг! Каже пр. бесїдник: „Німеччина бить, що поєс і Велику Британію і Росію", а його слухачі кричать „Буря!" і плещуть аж ногами стукотять. Се факт, який можуть ствердити десятки сьвідків...

І випив гицель свое! Після того, як стратив звиш години на научуване своїх слухачів, щоби говорили всї „литературным русским" языком, а не коломийським, черновецьким, чи львівським, виступив на платформу один православний батюшка і сказав просто з моста, що після його думки лише дурак може вимагати, аби 130 мільонів людий говорило одною мовою.

Нічого й дивного, що після промов, як прийшло до колєкти, аби покрити кошти подорожи російського професора Гицля, то уся публика гарнесенько виносела ся за двері, а в театрі лишив ся Гицель, Шмаидро, Черниґель, Фуяра, всїм поліцмені і пятнайцать бабів. В виду сего комітет тутешних Українців готовить ся переслати бідному професорови нацьківського університету обі копи яєць, що були наготовлені для него. Може бодай деяке найде ся між ними добре, що можна буде продати або зїсти. Чи він тому гицель, що його німа мати породила — не породила?..

Канада перехоплює телеграми.

Бездротні телеграми, які Німеччина пересилає через стацію бездротного телеграфу в Сейвіл, Лонг Айленд, перехоплює сьогодні правительственна канадийська стация бездротного телеграфу в Оттаві. Від самого початку війни канадійське правительство поставало всї німецькі уряди справоздана і сїгнали за ними дуже уважно так, що тепер складає заяву, що стацію в Сейвіл придержує ся строго принципів невтральности і, що телеграми, які приходять на сю стацію, підпадають строгій цензурі.

Жертви експльозії.

В Монтреалї 20. м. м. в наємнім домі на Фронтенек ул. з незвісних причин наступила експльозія, яка повалила дім і убила кілька осіб, а многих ранила. З початку додумували ся, а навіть були певні, що се справка двох Австрійців, які мали принести до сього дому бомби, щоби його знищити, та експльозія наступила за скоро. В домі мешкали здаєть ся російські Жиди, отже припускали, що поліція склала ся на підкладі ворожнечі Австрії з Росією. Тепер думають, що се експльодував нафтовий газ. Згинула Юліська, Сара Гільберт і инші. В сусідних домах повилітали шиби.

Побоювання Канади.

Майор Ванделяр в Монтреалі мав сими днями дістати лист, в якім оповідає ся про тайну організацію Німців і Австрийців в Монтреалі, яка має кілька апаратів бездротного телеграфу, бомби, експльозивні матеріали і зброю. Автор листу говорить, що ся організація може заводіяти в місті богато шкоди.

Після експльозії в Монтреалї підносять ся клічі, щоби для тих, що стоять проти потрібного порозуміня, оснувати окремий табор десь коло Монтреалю.

Показує ся, що 200 Німців і Австрійців, яких мали виселити, лишило ся в місті і їх навіть не виселовано.

Майор видав приказ поліції робити ревізії в домах чужинців і забирати зброю. Такі ревізії переведено в богато місцях, мабуть і в Оттаві. Джорджа Онишка засудили недавно на місяць арешту за посідане револьвера. В Оттаві міський уряд зажадав, щоби від робіт відправляти тих, що не платять податку і на їх місце приймати початковців.

Клопіт з чужинцями.

З уваги, що в Монтреалі є тисячі чужинців без заняти, а між ними сотки австрійських і німецьких резервістів, написав шеф поліції, Кампо, лист до ради контролєрів, аби найшла якусь раду на се. Шеф поліції звертає увагу заряду міста, що як не зробить розумного і острого нагляду над чужинецьким кварталом, то ситуація може стати небезпечною слїдуючої зими.

„Становище сих чужинців є досить лихе". — пише шеф Кампо — „а відносини є такі, що поліція безрадна. Сотки Австрійців і Німців викинено з роботи з причини їх народности. Колиб сї люди хотїли виїхати з міста, їх сейчас арештувалоб ся. А тимчасом в містї нема для них роботи. Зима надходить і сї люди можуть робити всякі проступки. Рабівництво та крадїж станугь без сумнїву щоденними подіями".

З ТИЖНЯ.

Канадійські верховинці. — Німці направляють міст. — Бельгійські втікачі, що шукають захисту поза границями свого краю. — Генерал Де Вет, бувший провідник Бурів, який тепер бере участь у полудневоафриканській революції. — Папа Венедикт XV., який робить дальші заходи о приверненє европейського мира. — Пані Фльорентина Карман, яку тепер випущено з вязниці під зарукою $25.000. Її суджено за убийство пані Бейлі, але присяжні судії не видали однодушного вироку щодо її увільненя. — Один з антверпських домів знищений бомбою.

Воєнні вязні в Канаді.

Після послїдного звіту виходить, що тепер є понад 600 арештованих від часу, як війна зачала ся: а які помимо заказу хотїли втїчи з Канади. Австрійців є 400, а решта Німців. Мале число Німців пояснюють тим, що Німці дістали повідомленє борше і виїхали з Канади ще поки всціли їх загримати. Арештованих було однакож більше як в двоє тілько, але велике число приняло тутешне горожанство і тих випустили. Арештовані розміщені по ріжних місцях. В Кінгстон є 206, в Галіфакс 106, в Торонто 50, у Вінніпегу 5, в Напаймо 14. В Салт Сте. Мері є всього один арештований Німець, якого тримають покищо в вагонї зелїзниці, бо нема иншого приміщеня. В Торонто арештовані самі Австрійці.

Нове розпорядженє.

З Оттави насиіли вісти про нове розпорядженє для всїх німецьких і австрійських горожан в Канаді на час війни. Головні ті, котрі не мають під пору заняття, будуть сейчас поставлені під строгий нагляд державної поліції.

По цїлій Канаді будуть отворені реґістраційні станції, де всї німецькі й австрійські горожани будуть змушені явитись. Людям низше і вище віку військової приналежности, або не способним до війска, буде вільно виїхати з Канади.

Инші, котрі зможуть самі удержатись на час безробітя, а не дадуть підстави до найменьшого підозріня, остануть на волі, однак будуть мусїли час від часу ставлятись в поліції.

Всї ті без заняти і гроший будуть позбирані в кемпи і їх стерегти ме війско чи поліція як воєнних бранців. Там буде для них і робота.

(„Український Голос").

З Бразилії.

Бразилія прибіжище кораблів воюючих держав.

У Ріо, Сантос, Баїї і в північних портах аж роїть ся від кораблів чужих держав. Вони стоять у пристанях і не можуть пихнути на море з причини небезпеки. Німецький корабель „Дрезден" постійно пливає недалеко бразилійських берегів і топить другі кораблї. Недавно англійський корабель „Гольнуд" пійшов на дно недалеко Ріо Гранде, коли не хотів піддатись „Дрезденови". („Праця").

Останний лист митропол. Шептицького,

писаний до редакції „Праці" в Прудентополїс (Бразилія) кінчить ся так: „Єсьмо в війні і то на 2 сторони — всьо в огни, тому лиш кілька слів пишу, щоб подякувати за лист. Моліть ся за нас і наше війско і побіду. Заряддіть молитви. Сердечно здоровлю. Страшні часи нас чекають. Дай Боже, щоб виграла сьвята справа... Всїх здоровлю. Андрей. Митрополит. Львів. 4. серпня 1914.

Закінченє шкільного року

відбулось на лінії Ріо Прето, у тамошнім старім будинку шкільнім. Хоч правда, нова школа вже під дахом, всеж таки наука досї не відбуваєсь — аж до цїлковитого викінченя будівлї. Підчас попису дїтий були присутними: о. Рафаїл, та виділ товариства шкільного і просьвіти. Дїти показали поступ у науці, а се вдячна заплата за труд місцевого учителя п. Петра Томкова. По попису відбулось засїданє обох товариств. Так то скінчив ся на Ріо Прето 1-тий рік шкільний, що про него дбали без перерви ІІІ. кольоністи. Честь їм, а сором тим лїнивим, що на зазив „дбайте про школи", були глухими. Прийде весїлє, то грамофонів не можна настарчити, розумієсь горівчаних, а до школи 1$, то відповідь готова: „гіркі часи"! („Праця").

Хто родив кацапа?

Сварили ся раз два свати,
Де взялись кацапи?
Один каже, що від верби,
Другий, що від шкапи.

Як від верби? — каже Федьо. —
(Бо так один звав ся),
Хибаж кацап що „висельок",
З верби відірвав ся?...
Вже від шкапи річ подібна,
Скорше правда буде:
Бо й від малпи, каже Дарвін,
Взялись дурні люди!

Але Панько: Не перечте,
Та що ви плетете,
Ви людину пpаславну
До шкапи кладете!?
Скар мя Боже! не позволю
Коний ображати!
Бо не шкапа, але верба,
Є кацапам мати!

Алеж, куме, вспамятайтесь!
Як се бути може?
Таки шкапа, а не верба!
Нїщо не поможе!...
В мене є верб більше сотки
Кругом коло хати:
Прийдесь хиба до одної
Зараз постинати.

І для мене, Федю любий,
Та справа не мила:
Бо у мене осьмий місяць
Жеребна кобила.
А як кажуть, біда не спить!
Чорт'го може знати?
Чи не вродить ще кацапа
Та замісць лошати?...
Аби ви мене не гризли,
Мій Федю любенький:
Я вам скажу ось сей вершик
Дуже коротенький:
Породила верба лозу,
А потому лоза козу,
А опісля коза цапа,
А вкінци аж цап кацапа!

Аж тепер я, куме добрий,
Буду добре спати,
Бо хоть верба кацапови
Не є рідна мати!

На хвалу кацапського роду зложив
Осип Логин.

ДОПИСИ

З BAYONNE, N. J.

(Сьвято Шевченка.)

Щоби дати до відома читачам „Свободи" про місцевість Байон, в котрій мешкає понад 400 Українців, а про котру мало коли дещо чути, хотяй в ній є два товариства, а то 243. відділ У. Н. С. і тов. С. Д. К., то якось не могли відогнати віддомом до Українців живучих в Злучених Державах, що і в нас починає ся житє.

В день 24. жовтня с. р. відсьвяткували байонські Українці столїтні роковини уродин Т. Шевченка. Да сего дало почин тов. С. Д. К. і хотїло, так як всюди відбуває ся, щоб спільно відсьвяткувати се сьвято. і звернуло ся до инших, щоб вибрати комітет зпоміж обох товариств. Мимо того, що уряднини і часть членів на се згоджували ся, однак не мож було прийти до порозуміня через кількох кпрщииків, котрі зачали агітувати проти участи в сьвятї, що нехай кружок сам сьвяткує. А навіть один з них ходив по ґавзах і частував їх. Та мимо їх злоби сьвято відбуло ся дуже гарно: на нїм наші Українцї і Українки зробили несподіванку, бо галя була наповнена гістьми по береги. Представлене „Невольник" випало дуже гарно, аматори віддали свої ролї знаменито. Гостї зрозуміли житє наших предків, бачучи живий образ на сцені. Коли показали ся козаки в неволї, то не одному пустила ся сльоза з ока. По представленю мав відчит скорочений з житя Т. Шевченка пан Ілія Гунало. Ширу подяку складаємо місцевому сьвященикови всеч. о. Тимотеьви Сабову, що на нашу просьбу прибув і взяв спільну участь в народнім сьвятї. На велику подяку заслугує о. Василенко, що не зважаючи на так далеку дорогу, прибув аж з Пасейку і доложив много працї до народного сьвята. Найбільше заслужив ся в нас дякоучитель з Джерзи Сіти пан Володимир Каськів, що виучив хори й аматорів.

Член. Тов. ім. Лисенка.

З BROOKLYN, N. Y.

(Народне віче).

Народне віче, яке відбуло ся в нашій місцевости, скликав тутешний тимчасовий комітет в неділю дня 11-го жовтня. Галя п. Литвина заповнилась присутними в числї 3-ох соток, бруклинських і околичних Українців.

Віче отворив тутешний нарох Всеч. о. М. Лисяк, а по гарній промові поклйкав на предс. п. Юл. Павчака. П. Павчак зложив подяку за довіре до него, як також пояснив присутним цїль віча і після порядку денного покликав на секретарів пп. В. Корецького і Гр. Тимчишина. Тепер слїдували бесїди вічевих референтів. Перший говорив п. Сват Кисїль: він представив присутним гірке положенє наших братів і сестер, котрі в старім краю зазнають гірких мук і матеріальної нужди, та піддав присутним гадку, в який спосіб мож прийти з помочию нещасним. Іменно припоручив, щоби й в Бруклинї заснував ся сталий комітет „Укр. Ради", котрий мав би на цїли збирати жертви в околицях Бруклина, як се дїєсь по всїх місцевостях, на що всї учасники згодились.

По промові п. Кисїля забрав голос п. Книгиницький. Він зворушив серця всїх присутних, пригадуючи всїм їх дитячі лїта, солому стріху; згадав давну історію козацьких часів, їх хоробрість; опісля жертволюбність, працю нашого народа і придбаня за пів століття нашими старокраєвими патріотами; днесь все те опинило ся в руках Москалів. При закінченю заохочував всїх до жертви для тих, що потерпіли у війнї.

По скінченю мови п. Книгиницького слїдували бесїди пп. К. Толопка й А. Поліщука. Предс. покликав пп. М. Заверуху, Т. Джаґана і Я. Гундича, щоб заняли збиранєм датків. Зібрано суму $33.94., котру віддано комітетови до дальшого розпорядженя.

На урядників „Укр. Ради" в Бруклинї зістали вибрані: предс. Мих. Заверуха, секр. Гр. Тимчишин; кас. Теод. Джаґан. Радні: Еліс. Шемердяк, Андр. Пюпа, Дм. Максимів, Гр. Литвин, Іван Балко, п-на М. Зварич, Ол. Балко і Мих. Андрушко.

Віче закінчилось ухвалєнєм слїдуючих резолюцій:

1. З огляду на теперішний хід і вислїд воєнних подій в Галичині, віче одобрює і узнає яко народну конечність розпочату акцію „Української Ради" яка змірає до політичного зорганізованя Українців у Зл. Державах. Сотворене по вільній американській земли осередка і жерела народної працї та українських стремлїнь, охоронить і піддержить нашу політичну гадку і наші національні здобутки перед смертельними ударами можливої реакції зі сторони Росії.

2. Віче взиває Українців в Америцї до систематичного складаня жертв на потерпівших у війнї та на їх родини. Ті жертви призначують ся на підмогу української людности в старім краю, яка наслїдком війни впала в нужду, а в части, коли сього зайде потреба, на загально-народні цїли.

Бруклинський Український Боян відспівав кілька українських пісень під батутою дірігента тутешного Бояна п. Мирона Гуняча.

В. Корецький, Гр. Тимчишин.

З AMBRIDGE, PA.

(Кацапське віче).

Дня 18-го жовтня мали наші Українці нагоду бути на „кацапськім" вічу. Галя була справді заповнена, однак Українці заняли окрему сторону від кацапів: „настоящих" Москалів було стільки що й поліцменів, котрих запрошено для оборони. Місцевий батюшка отворив віче чисто руськоюпромовою, пояснюючи зібраним цїль віча; відтак залетів сарака аж до Лиса Микити, як то він кури крав і як його сушили. Нараз появили ся на галї вищі чорносотенці, котрі прибули з Пітсбурга і Мікіс Ракс. Батюшка, хотячи показати новоприбувшим свою відвагу, хватив себе обома руками за серце і почав кричати що сила: „Тут в мене совість, а Миколові рублї менї вже боком лїзуть!" Сей крик батюшки почали наслїдувати і присутні вічевики; через те не знати чому повстав невольний вереск, аж поліцменам удало ся нарід успокоїти.

Відтак видрапав ся на сцену батюшка з Мікіс Ракс, Па. і почав жалуватись на Українців, як то вони його на вічу поклатками обкладали, так, що опісля мусів се віче відложити. — „Славно! Славно!" — крикнули Українці. Ще щось хотів сказати, але не міг, і зі страху почав тупати ногами, а за ним і всї вічевики. Повстав тупіт наче в стайни.

По нїм вийшов на сцену „ґаспадін" Гнидобович (місцевий псаломщик), але і сей незадовго мусів уступитись, бо між Українцями повставало чимраз то більше обурене, а поліцмени приказали віче скоротити.

Відтак пішли збирати „деньги" на лет „руских орлов" з Галичини на Камчатку і на сю цїль зібрано нї більше нї меньше а 46 ц. — не перевисшаючи літ Миколи. Українці заспівали „Ще не вмерла" і почали виходити з галї. На улицї поуставляли ся після вигоди і ждали на кацапів, щоб їх добре оглянути. Скоро лише кацапи показали ся на улици і пустили ся до втечі, нараз як град посипались на них яйця. Коли-ж яйця вичерпали ся, десь хтось приніс цїлий бушель дозрілих помідорів і їх використано. Крик знявся ся такий, що люди просто з ліжка повискакували на улицю, щоб побачити, що ся стало. Десь взяли ся Анґлїйці, поліцмени, ба навіть і жиди, бо хтось їм доновів, що бють кацапів, отже були цікаві побачити тих борців. Кацапи рили що сили, а поліцмени, гадаючи, що се виновники, почали їх лапати і обкладати палками. Місцевому батюшці голову згудзували, а мікісракський батюшка зі страху сховав ся до віходового каналу.

Так відбуло ся у нас перше кацапське віче і певно на будуче кацапи стратять охоту робити віче в Емрбрідж.

Українець.

НАЙ ЖИЄ УКРАЇНА!

Цар за любовю тепер шукає
В своїх підданих і у нас.
Золоті гори всїм обіцяє,
Коли для него пекучий час.

Таж ми не миши, щоб дались звести
На лапку з салом у тюрму.
Ми своїм братям мем поміч нести,-
Тісні-ж кайдани лишим йому.

До того ката нема любови,
Котрий невинних мучить людий,
Через котрого брат в братній крови
Купаєсь сьогодня молодий.

І через него пуста обора,
Збіже пропало на ланї,
Бо старий батько і мати хора,
А син погиб десь у війнї.

Нині питає сестра за братом,
Рада-б дізнатись, де він там є.
Жінка за мужем, діти за татом,
Чи вже убитий, чи ще жиє.

Як нам любити царя такого,
Котрий будує лише тюрми.
Дасть Бог, діждем ся гаразду свого,
Будем рядили у себе ми.

Не царствувать йому в Українї,
Де має бути вільний край,
В Камчатцї місце царю й родинї,
Там для них царство і вічний рай!

Марія Стецківна,
Ню Йорк

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY

Published by The Ukrainian National Association of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всі оголошення (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає. Рукописий не звертаєть ся.

НОВИНКИ.

СИЛА ТУРЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

Німецькі офіцири в Цареграді (Константинополи) обчисляють силу турецької армії на 900,000 душ. Після обчислень, які подають італійські газети на підставі достовірних жерел, турецька армія числять 600,000 до 700,000 жовнірів.

„РОСІЙСЬКИЙ" КАВЯР.

Підчас війни виходять на денне сьвітло напріжнійші шахрайства з так званими „імпортованими" продуктами з Европи. Недавно викрило ся, що „лімбурський" сир, який завсїди уходив за спроваджений з Бельгії, фабрикуєть ся таки в Злучених Державах, бо не бракує його, хоть по занятю Бельгії нїчого відтам не вивозить ся. Тепер виходить на яву обман зі славним російським кавяром, який нібито спроваджують тутешні купці аж з Астрахану в Росії. Весь торговельний рух між Америкою а Росією спинений, не привозить ся відтам абсолютно нїчого, а кавяру все є подостатком. Поясняють тепер се американські часописи тим, що „російський" кавяр ловлять коло міста Сандускі, Огайо, пакують його в коробки з російськими написами і продають те, що вартує 5 центів, за 75 центів.

ЯК ОБОРОНЦЇ РОСІЇ ДИВЛЯТЬ СЯ НА РОСІЮ?

Недавно на улици Едмонтону (провінція Алберта, в Канаді) стояла громадка людий, котрі сперечали ся над війною. Один з Русинів висловлював ся дуже некорисно про Росію. Його співбесідник боронив Росію і послїдними словами ганив Німеччину. Німеччина, казав він, дика, брутальна і сяка і така: Німеччину треба конче побити. Так твердив і доказував Англієць. „Скажи-ж менї", — спитав його тодї Русин, „де волїв би ти жити, як би дав тобі хто до вибору між Німеччиною і Росією? Чи в Німеччині волїв би ти бути чи в Росії?" — „Та вже-ж, що в Німеччині!" — відповів без наменьшої надуми оборонець Росії.

СКОРИЙ ЗРІСТ ПОЧТОВОЇ ЩАДНИЦЇ В ДЖЕРЗИ СІТИ.

Як швидко зростає почтова щадниця в Джерзи Сіти, Н. Дж., слїдно з сего, що коли з днем 31. липня б. р. вона була 47-мою з ряду щодо числа висоти депозитів, то з днем 31. серпня була вже 45-тою, а з днем 30-го вересня — 41-шою. Нові депозити, зложені в двох останних місяцях, виносили $31.961, або разом стільки, що депозити зложені за рік до того часу. Сей зріст є очевидним наслїдком теперішної европейської завірюхи, бо від часу вибуху війни усі почтові щадницї почали значно зростати. Много чужинцїв, які передтим відсилали свої ощадности до свого рідного краю, тепер почали складати сї ощадности до тутешних почтових щадниць. Протягом місяцїв серпня і вересня прибуло джерзисітській почтовій щадници 359 нових депозиторів, підносячи загальне число депозиторів до 1.216. На кождого депозитора випадає пересїчно $103, загальний стан депозитів з кінцем місяця вересня виносив $125.368.

КУЛЇ З ВЕРХА І З ДОЛИНИ.

В російській армії служить тепер богато французьких летунів. Між иншими є там також авіятор М. Поаре, котрому лише чудом удалось утечи від смерти. Коли Поаре лїтав над німецьким віском, замітили його Німцї та почали стріляти. А що літак дуже тяжко зістрілити, тому рішились Німцї на инший спосіб. Двох їх летунів піднялось до гори на своїх лїтаках в той спосіб, що російський летун був низше від них. Вони почали на нього стріляти згори, а військо з долини. Бідачисько дістав ся отже в два огнї і лише якимсь чудом удалось йому утечи з помiж сього пекольного вогню. Спустившись на землю, дістав відважний летун пошиване ума.

НЮЙОРСЬКА ПАРАДА.

Місто Ню Йорк сьвяткує 300-лїтну річницю свого заложеня. З тої нагоди відбувають ся на головних вулицях міста величаві походи від 25. жовтня до 15. падолиста. Минулої суботи вечером устроєно параду, в якій взяло участь поверх 2000 автомобілїв і 1000 моторциклїв. На чолї процесії їхав майор міста Мічель і губернатор Глин. Парада почала ся на 125 вулици і Медісон евни о 7. годині вечером і перейшла через Ст. Ніколас евню і Мангатан евню до Коломбус Серкл, на полудне через пяту евню до 34. вулицї і назад на Коломбус Серкл. Між 7. і 5. евнею та на 59. вулици уставлено спеціяльні трибуни, в яких сидїло около 10.000 визначних гостий. Також коло міської бібліотеки нагромадило ся велике число людий, а по обох сторонах улиць, котрими переїздили автомобілї, стояли сотки тисяч народа.

Автомобілї й моторциклї були прибрані вінцями та цьвітами й осьвічені ріжнобарвними сьвітлами. Інтересний був ряд автомобілїв, що вказував на розвій сього рода промислу від 1614 року до 1914. Один автомобіль мав форму першої льокомотиви. Побіч ріжних сцен представлена була також сцена із сучасного житя: няний чоловік, що купає ся у величезній ванні. Парада закінчила ся около півночи. Окрема комісія присуджувала нагороди разом на яких 6000 долярів.

ЧИ ВИСОКО ДО НЕБА?

Що пять верстов, то й коршомка:
Нїчого й лїчити!...
Бо пять верстов як проїдеш —
Треба й відпочити!...
Ото їдуть із ярмарку
Двоє господарів,
У кождого віз порядний,
Воликів по парі.
Їдуть собі помаленьку,
Грошенята мають,
Полягали на соломі
Тай думу гадають...
Далї один пробудив ся
З глибокої думи,
Повернув ся на соломі:
— Чи спиш, каже, куме?
— Що говориш, — другий каже.
— Чи спиш, я питаю.
— Та не сплю ще, каже кум,
Тільки що дрімаю.
— Не дрімай же на годинку
Та глянь проти неба. —
Скільки-б верстов так до неба
Проїхати треба?
— Та Бог його сьвятий знає
І добрії люди!
Я думаю, що не більше,
Як пять верстов буде.
— Гуттю, куме! Та це баба
Тобі побрехала;
Та як би пять верстов було —
Там коршма-б стояла!

Степан Руданський.

Чорне море.

Нема мабуть в цілій великій природі сильнійшого враженя як від моря, коли вперве його побачимо. Перед нами безкрає синє зеркало, що зливаєть ся десь далеко-далеко з небозводом, позолочене соняшним проміном в день або посріблене місяцем в ночи. А який се величний вид, коли воно розіграєть ся, кидає велитенськими филями на беріг, немов хоче його знищити: пінить ся і скаженїє, то реве то гупіть, аж луна йде далеко навкруги.

І не тілько на окрему людину, чи вона з простих буде чи з „інтелїґентів", враженє моря велике — цїлий наш нарід дав у своїх піснях наглядний доказ, що в його житю море відіграло важну ролю. В безлїчи народних пісень чи то любовних чи козацьких чи чумацьких співаєть ся про море. І не диво. Чорне море, до якого відносить ся поезія нашого народа, мало в нашій історії велике значінє, якого не забула народня словесність. Кілько то культурних, торговельних, воєнних сторінок української історії вяжеть ся з тим морем, що колись звало ся „Руське море"! Кілько то української крови змішало ся за тисячу лїт з його филями!

Само по собі Чорне море обсягом невелике (150.000 квадратових кільометрів), меньше ніж дві третини української землї. Воно належить до типу середземних, себ-то до тих, що зі всїх боків замкнені сушами. Від заходу і півночи окружають його береги Европи, від полудня і сходу береги Азії. Лиш вузкою смужкою води, що зветь ся Босфорською протокою, лучить ся Чорне море коло Цареграда з морем Мармора, а відси через Дарданельську протоку із Середземним морем, котре є частю Атлантійського океану.

Вже через свою замкненість не може Чорне море мати великого значіня для сьвітового мореплавства. До того ще й береги його такі, що мало при них є пристаний, де кораблї находили би добрий захист від вітру та бурунів і могли би легко перестоювати. На цїлім північнім побережу, де Чорне море обмиває українські землї, дуже мало добрих пристаний. Від устя Дунаю, де серед мілких річних рамен (розтоків) потомки Запорожців промишляють рибальством, беріг Чорного моря степовий і низоминний. Але беріг не є плоский і звичайно круто спадає до моря, лишаючи над самою водою вузку, пісчасту низку береговину. Нїде не врізуєть ся тут море заливом в сушу. Пристань в Одесі, куди заходить дуже богато чужих кораблїв за збіжем, є штучна, захищена від вітрів і филь міцними греблями.

Тільки там, де яка більша чи менша ріка або хоч би степова балка сходить до моря, там його крутий беріг розступаєть ся і бачимо перед собою широко розлитий лиман. Виглядає він неначе великий став, бо весь лежить в долині ріки, що його творить. Звичайно він від моря відділений неначе греблею, вузкою пісчаною косою. Коли до такого лиману входить богата водою ріка, тодї його коса продерта в однім або в кількох місцях і вода з лиману тече одним або й більше устями до моря. Такі є лимани Кундука, Дністра, Бога і Дніпра — вода в них трохи солонувата. Коли в лиман входить мала річка, то в неї замало води, аби могла заповнити лиман та пройти в море, бо на лимані вода дуже парує. Такі є лимани: Куяльницький і Хаджибейський коло Одеси, Тилигульський і богато инних меньших. Вода і болото в тих лиманах, коли в них купати ся, дуже помагають від ріжних хороб і тому то що року лїтом богато хорих туди приїздить. Для морських кораблїв води в лиманах мало і пристанї там нездалі. Лиш в лиман Бога можуть входити невеликі морські кораблї до пристани в Миколаєві. Навіть великі лимани Дністра і Дніпра для мореплавства не дуже придатні, хоч люди могли би там легко спорядити добрі пристанї, поглубивши їх дно і вичерпавши з нього добре намул на глибині, як се робить ся в инших краях. Робить ся таке великими пливучими машинами, що вичерпують землю силою пари.

Від Днїпрового лиману аж до Перекопу беріг низкий з пісковими лавами (косами). Кримські береги, хоч і мають ще прибережні озера та лимани, вже дуже відріжняють ся від инших: вони щораз виснають. Врізав ся в них глибоко дуже вигідний для кораблїв Севастопольський залив. А вже південие побереже Криму цїлком високе — гористе. Стрімкими скелями підносять ся з моря відразу високі гори. Скажено бють ся об них морські филї і віковічна їх робота порозкришувала гори і порезбивала. Живописні скалисті виступи, роги, надводні і підводні скелї та камeнюки попадають ся всюди. Притім клїмат тут дуже лагідний, зими так як би не було, більш як дві третини року можна купатись в мори. Воздух, сонце, красьвиди дуже гарні, тому то й приїздить сюди богато хорих на сухоти, а російські вельможі мають тут серед роскішних садів свої палати.

Від Теодосійського заливу беріг Чорного моря знов стає низший, але на цїлім Керченськім півострові ще досить високий, хоч не гористий. Сей півостров кінчить ся над Керченським проливом, що звязує Чорне море з Азовським. Азовське море цїле схоже на один великий лиман, береги має низкі і плоскі, повні маленьких лиманів і прибережних озер наприклад Утлюцький і Міюський лиман, Молочне озеро, а лїпобіч Дону лиман Ейський, Бейсугський, Ахтирський, Темрюцький, Таманський, Кизильташський і богато инших. А вже найцїкавійший на Азовськім мори Сиваш або Гниле море.

Се величезний залив з чудернацько пошматованими берегами. Лїтом Сиваш дуже підсихає і стає при березї багнистим солончаком. Від Азовського моря відділяє Сиваш довжезне (111 клм.) пісчане рамя (Арабатське). Цікаві й инші рамена на Азовськім мори наприклад Бирюче, Обиточне, Бердянське, Довге й инші, всї вони виходять далеко в море.

До української території належить ще один клапоть чорноморського побережа, а саме підкавказьке побереже чорноморського округа. Воно стрімке і гористе, дуже розмите морськими филями. Є тут кілька гарних заливів пр. Новоросійський і Геленджик, але кораблям не завсїди безпечно там стояти, бо від гір дме часто дуже сильний вітер.

Чорне море як на свою величину дуже глибоке. Зараз коло берегів Криму і Кавказу його глибина стає дуже значна, а серед моря є такі місця, що глибина сягає до 2200 метрів. Глибина страшенна. А все-таки та велика глибина Чорного моря більше ніж чотири рази меньша від глибини деяких місць на Тихім або й Атлантійськім океанї.

Північна часть Чорного моря коло усть Дунаю, Дністра і Днїпра вже не так глибока: нїде тут нема більшої глибини як 200 метрів, а на великих просторах тут глибина доходить ледви 50 м. Азовське море вже цїлком мілке, найбільша його глибина доходить 15 метрів.

Вода Чорного моря як і у всякім иншім мори солона, але до Чорного моря уходить богато великих рік і приносять богато прісної води. Само-ж Чорне море не дуже велике і замкнене з усїх боків, а через те й вода в нїм дуже висолоджуєть ся. В Чорнім мори є лиш 22 части соли на 1000 частин води і то лиш у глибині, тодї як звичайно в мори буває солоних частин 35 на 1000. На поверхни Чорного моря, де його вода перемішана з солодкою водою рік, соли ще меньше, бо ледви 18 або й 15 частий на 1000, а в Азовськім мори ледви 10. Відзначаєть ся притім чорноморська вода від инших морських вод тим, що найбільш прозора. Спустивши білу тарілку, можна її бачити ще в глибині 77 метрів.

Чорне море дуже неспокійне, щораз зриваєть ся вітер і здіймає филї, високі до 10 метрів.

Ще в старовину перед Різдвом Христовим славилось Чорне море своєю бурливостю і небезпечністю. Богато людського добра і житя воно потопило, богато розбило і грецьких кораблїв і турецьких ґалер, не один англїйський чи російський пароплав. І не одна козацька чайка у Чорному мори поринала-потопала, об білий камінь розбивалась, або в чорну турецьку землю заганялась бурею, що про неї до нинї співає давня дума.

Будучи зі всїх сторін замкнене, Чорне море не має правильного приплива ані відпливу, як його мають всї океани й отверті моря. Таксамо нема на Чорнім мори великих і сильних течій морських. Здовж чорноморського берега України йде лиш слаба течія води від сходу на захід. Дуже богате Чорне море всякою рибою, хоч в більших його глибинах повно утрійного сірчаного газу і ніяка жива тварина там не може пробувати. Осетри, стерляди, кефаль, бички, баламути і пребогато инших риб табунами плаває близь поверхнї Чорного моря і заходить в лимани та гирла рік. Майже все побережне населенє займаєть ся рибальством, богато тим промислом людий годуєть ся. Добувають богато соли з морської води, напускаючи її в мілкі ставки, щоб випарувала і оставила сіль. Колись, доки не було зелїзницї, годувало Чорне море не тілько своїх надбережних рибалок, але й тисячі чумаків, що їздили що року цїлими валками на чорноморське побереже за солию і сушеною рибою, набирали її на скрипучі вози, запряжені круторогими волами і розвозили по цїлій Україні.

Др. Степан Рудницький.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

— **Вп. Ів. Лев. Елїзабет.** Оголошень про віча ми не можемо поміщувати, коли вони є партійні, значить, коли їх скликує одна партійна орґанїзація. „Свобода" не є партійним орґаном, лише **народною газетою**. Колиж хто хоче скликати партійні віча, чи наради, нехай зі своїми оголошенями відносить ся до своїх партійних орґанів.

ПОДЯКА.

Отсим складаю подяку Українському Народному Союзови і Просьвітній Комісії за уділену менї стипендію на 1914. рік. Висказую своє признанє за патріотичні почуваня Головного Уряду Українського Народного Союза, а також і великолїпні змагання членів українських емігрантів на континентї Америки.

Теодор Лата,
студент фільософічного факультету у Вальпарайськім унїверситетї.

З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На другім тиждень отвирає ся курс для неграмотних. Хто отже з женщин і мужчин має охоту навчити ся читати та писати, нехай зголосить ся через сей тиждень що дня вечером в читальни „Просьвіта", 20. Бейден Стр., або у підписаного 241. Джосеф Аве. В разі відповідного числа зголошених отворить ся осібний курс для женщин, а осібний для мужчин.

Всїх грамотних прошу заохочувати неграмотних до вписуваня на сей курс. Наука буде відбувати ся вечерами.

Степан Склепкович.
71

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Подаєсь до відома всім інтересованим, що на весїлю Внов. ПП. Параскеві і Нестора Лазар жертвували на парохію в Савт Бетлегем слїдуючі жертви: по $1.00: Нестор Лазар і Василій Гонтарик; по 50 ц.: Михаїл Паламар, Левко Кузьмів, Василій Гетманюк, Василій Гуда, Николай Підгайний і Катерина Підгайна; по 25 ц.: Д. Карпович, М. Дворський, Карно Зоприлюк, М. Вівчаровський, Е. Герчак, А. Базиляк, М. Мушастий, І. Бураковський і Д. Кручовий; по 10 ц.: Г. Зарудний, В. Підгайний і Ол. Підгайна. — Разом $7.55. Від церковного Комітету: Спаси Біг!
71

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Парохія св. Йосафата повідомляє всїх парохіян з Савт Бетлегем, Істон, Філіпсбурґ, Назарет і Алфа, що парафіяльний мітінг відбуде ся дня **8. ПАДОЛИСТА в польській гали на Сентр Стр. під ч. 650.** Комітет церковний просить всїх греко-католиків як Галичан так і Угорцїв (з виїмком православних), щоб явили ся на гали о 4-ій годині пополудни.

За комітет: Олекса Запаржоний, Іван Маліцькой, Михаїл Яшко.
71

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всїх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних поквітовань. Відтепер будемо такі поквітованя подавати при кождій адресї наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновленя передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінченя передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ПАДОЛИСТ 1914 р.

Член на цїле посмертне платить $1.50, а на половину посмертного 86 цнт.

Протокол

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня (септембра) 1914 р., в „Elmwood Music Hall", на розі улиць Elmwood and Virginia, Buffalo, N. Y.

(Конець).

Правила поступованя.

§ 346. На всіх мітінґах порядок і всі справи мають вести ся відповідно до правила, означеного у відділовім показчику після парляментарної процедури, як слідує:

1. Кождий правосильний член і головний урядник Союза має право забирати голос, а коли говорить, жаден член не сьміє йому перериватн; мусить однак стисло триматн ся предмету, над яким веде ся дискусія.
2. Кождий присутний член має слухати всіх розпоряджень і рішень предсідателя.
3. Член, хотячий забирати слово, має встати, обернути ся до предсідателя і просити о голос; не має однак права говорити, доки предсідатель йому не позволить. Члена, котрий би уживав неприличних або простацьких слів підчас бесіди, має предсідатель напімнути, а коли провина повторить ся, має його укарати гривною.
4. На мітінґу відділу не можна говорити про справи політичні, релігійні або особисті.
5. Жадне внесене не є важне, доки не буде поперте, а коли поперте, має бути повторене предсідателем, коли дає його під голосоване. Щоби внесене перейшло, потрібна є більшість голосів, коли не є инакше означено сими статутами.
6. Голосоване має бути через піднесене рук, хиба коли одна трета присутних членів зажадає голосованя бальотами.
7. На мітінґах не вільно курити, хиба предсідатель на се позволить.

— Принято.

Кворум.

§ 347. Мітінґ відділу має бути отворений в часі, приписанім його статутом, коли у тих відділах, які мають 25 членів або більше, появить ся 10 членів, а у тих відділах, які мають меньше ніж 25 членів, появить ся 5 членів; меньше число буде становити кворум до відложеня мітінґу.

— Принято.

Урядова печатка.

§ 348. Враз з чартером отримає відділ урядову печатку, котрої витиск переховує головний рекордовий секретар. Жаден документ ані письмо, видане відділом, не буде урядовим, коли не буде на нім витиснена печатка відділу.

— Принято.

АРТИКУЛ XV.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ВИБОРИ.

Урядники.

§ 349. Урядниками відділу мають бути: предсідатель, містопредсідатель, секретар, помічник секретаря, касієр, шконтруючий комітет з трох членів, комітет для хорих з трох членів, дверник, тростісн з пятьох членів, капітан і хорунжий, котрі мають бути вибрані кождого року в місяци грудни, а свій уряд обнимають на першім мітінґу в січни.

— Принято.

Не можна мати більше ніж один уряд.

§ 350. Член не може рівночасно сповняти два уряди, означені в попереднім параґрафі, з виімкою предсідателя, секретаря і касієра, котрі є членами комітету тростісів.

— Принято.

КВАЛІФІКАЦІЇ, НОМІНАЦІЇ, ВИБІР І РЕЗИҐНАЦІЯ УРЯДНИКІВ ВІДДІЛУ І ЗАПОВНЮВАНЄ ОПОРОЖНЕНЬ.

Кваліфікації.

§ 351. Всі урядники відділу мають бути правосильними членами, бути в дотичнім відділі що найменьше шість місяців, котрі вміють читати і писати, та не є членами або урядниками инших організацій або відділів тихже.

— Принято.

§ 352. Ніякий член не може бути вибраний урядником, коли довгує своєму відділови, ані жадні урядники не можуть занимати своїх урядів, коли є суспендовані або довгують.

— Принято.

§ 353. Член, котрий не виплатив всіх належитостий і податків, ані не просив відділу і не одержав продовженя часу до виплати, не має права голосувати на урядників, ані бути вибраним до уряду. Ніякий член не може бути вибраний урядником, коли на него є внесена скарга після припису статутів.

— Принято.

Метода вибору.

§ 354. Більшість правних голосів вистарчає до вибору. На случай, коли би жаден кандидат не отримав більшости голосів, голосоване протягне ся так довго, аж доки один з них не одержить більшости. Кандидат, котрий одержав найменьше число голосів, буде відкинений за кождим нерішаючим голосованєм.

— Принято.

Виборчий комітет.

§ 355. Коли відбувають ся вибори на уряд або уряди відділу, члени вибирають комітет з трох членів, котрі в присутности секретаря рахують голоси, секретар записує їх і повідомляє предсідателя о результаті, а сей оголошує його членам.

— Принято.

Неправні голоси.

§ 356. Коли би показалось більше голосів ниж є присутних до голосованя управнених членів, тоді предсідатель уневажняє таке голосоване і роказує голосувати наново.

— Принято.

Квестіонує право до голосу.

§ 357. Голос члена, котрий хоче голосувати, а не має до сего права, має бути заквестіонований і порішений перед голосованєм, бо в противнім разі вибір буде важний і не може бути зрушений.

— Принято.

ОПОРОЖНЕНЯ.

Як доповнюють ся.

§ 358. Уряди опорожнені через смерть, резиґнацію або иншу причину, заповнює ся у звичайний спосіб вибираня, але лише на недокінчений час.

— Принято.

Принятє резиґнацій.

§ 359. Уряд доперва тоді уважає ся за опорожнений, коли відділ приняв резиґнацію дотичного урядника.

— Принято.

Опорожненя уряду підчас суспензи.

§ 360. Коли член зістане суспендований, тоді уряд, котрий він сповнював, зістає опорожнений від часу його суспензи; на слідуючім звичайнім мітінґу предсідатель оголошує опорожнене, а відділ вибирає иншого урядника на його місце.

— Принято.

Часові опорожненя.

§ 361. В разі нездібности урядника до сповнюваня обовязків його уряду, предсідатель може назначити иншого правосильного члена до сповнюваня обовязків згаданого уряду на час нездібности; в разі смерти урядника він може так само назначити иншого члена на його місце, доки відповідний урядник не буде вибраний; колиб сей уряд був такий, що вимагає бонду, то такий тимчасовий урядник має сей бонд зложити.

— Принято.

Передане маєтку.

§ 362. Урядник, котрий не може сповняти обовязків свого уряду, як передше сказано, буде обовязаний на припорученє або приказ предсідателя віддати всі книги, гроші і маєток свого уряду членови, назначеному, як висше, до виповнюваня дотичних обовязків.

— Принято.

АРТИКУЛ XVI.

ОБОВЯЗКИ ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Предсідатель.

§ 363. Предсідатель провадить всі засіданя, доглядає сповнюваня прав, приписів і звичаїв відділу і Союза, рішає всякі справи йому предложені під услівєм, що від його порішеня сторони можуть віднести ся до відділу, і уважає на відповідний порядок підчас дебат.

— Принято.

Обовязок.

§ 364. Він має право уділити і відбирати членам голос згідно зі статутами відділу і доглядати, щоби кождий урядник сповняв вірно свої обовязки.

— Принято.

Одобренє.

§ 365. Він має підписувати всі припорученя виплати, предложені йому секретарем, котрі відділ порішив виплатити.

— Принято.

Настановляє комітети.

§ 366. Він має настановляти всі комітети, коли відділ не зарядить инакше.

— Принято.

Коли може голосувати.

§ 367. Він не має права голосувати, хиба тоді, коли вибирає ся урядників, голосує ся над аплікантами о членство, або коли є рівність голосів у якихнебудь справах.

— Принято.

Карає членів.

§ 368. Він має проголошувати всі засуди мирових судів і накладати такі кари, напімненя і другі покути, які є приписані статутами.

— Принято.

Инші обовязки.

§ 369. Він має сповняти всякі инші обовязки, яких права, приписи і звичаї його уряду вимагають.

— Принято.

Містопредсідатель.

§ 370. Обовязком містопредсідателя є заступати предсідателя в разі його неприсутности, слабости або нездібности.

— Принято.

Обовязки секретаря.

§ 371. Секретар провадить точні протоколи з кождого мітінґу відділу і вписує їх до протоколової книги; веде загальну кореспонденцію, переховує печатку та рекорди і перечитує всі урядові письма на слідуючім звичайнім мітінґу відділу по їх одержаню.

— Принято.

Виписує асиґнати і т. п.

§ 372. Він виписує і потверджує печаткою відділу всі припорученя виплати, ухвалені відділом, предкладає їх предсідателеви до одобреня і підпису, відтак доручає касієрови до виплати і записує їх до розходів відділу.

— Принято.

Відбирає податки і тримає рахунок.

§ 373. Він має провадити точний рахунок всього приходу і розходу; лише він сам має відбирати від членів всі належитости, податки і кари, давати поквітованя і вписувати їх до урядової книги відділу.

— Принято.

Провадить книгу хорих членів.

§ 374. Він провадить спис зголосивших ся хорих членів, в кождім випадку слабости члена повідомляє предсідателя і комітет для хорих, щоби вони могли се розслідити і відповідно запорядити.

— Принято.

Місячний звіт членів.

§ 375. Він має виготовити місячний звіт зі всіх принятих, прибувших з переступними листами, суспендованих, виключених, виступивших, покалічених, невилічимо хорих і померших членів за біжучий місяць і заслати його до головного рекордового секретаря найдальше до 30-го кождого місяця. Він має заслати адреси всіх новопринятих членів, як також імена тих, котрим видано переступні листи з його відділу до иншого відділу.

— Принято.

Доносить про виключенє.

§ 376. В разі виключеня котрогось з членів або урядників він має донести о тім головному рекордовому секретареви і подати причину виключеня.

— Принято.

Оголошує річний звіт.

§ 377. Він має кождого року оголосити урядовий стан свого відділу в орґані Союза.

— Принято.

Повідомленя.

§ 378. Він має повідомити всіх членів, коли має відбутись надзвичайний мітінґ, як також о смерти і о часі похорону помершого члена, коли відділ має виступити на похорон в параді.

— Принято.

Передане рахунків і маєтку.

§ 379. По скінченю свого урядованя або перед укінченєм тогож він має здати рахунок зі свого діловодства і віддати всі книги, папери, гроші і инший маєток свому наслідникови.

— Принято.

Инші обовязки.

§ 380. Він має сповняти всякі инші обовязки, котрих вимагають права, приписи і звичаї Союза або приписи його відділу.

— Принято.

Обовязки помічника секретаря.

§ 381. Він має бути присутний на кождім засіданю відділу і помагати секретареви; в разі неприсутности секретаря має сповняти його обовязки.

— Принято.

Обовязки касієра.

§ 382. Касієр відбирає всі гроші відділу і Союза від секретаря і має опіку над ними.

— Принято.

Дає поруку (бонд).

§ 383. Він має дати відділови бонд у такій квоті і з такою зарукою, яку відділ назначить.

— Принято.

Депозити і чеки.

§ 384. Відділ має означити в своїм статуті, або ухвалою, банк або якесь инше місце, де касієр має вкладати на імя відділу всі гроші понад $25, котрі можуть бути витягнені лиш чеком, підписаним через предсідателя, секретаря і касієра відділу. Він має виплатити всі припорученя виплати, виписані йому секретарем, а потверджені підписом предсідателя і печаткою відділу.

— Принято.

Провадить рахунки.

§ 385. Він має тримати точний рахунок зі всіх прибувших і виплачених ним гроший; він має тримати осібний рахунок з належитостий, платних Союзови і не може позволити уживати тих фондів на якісь инші цілі; він має приготовити що три місяці справоздане зі всіх своїх рахунків і предложити його членам на мітінґу.

— Принято.

Передане рахунків і маєтку.

§ 386. При скінченю свого урядованя або перед укінченєм тогож він має зложити оконечний рахунок і віддати всі книги, рахунки, поквітованя, гроші і инший маєток відділу свому наслідникови.

— Принято.

Инші обовязки.

§ 387. Він має сповняти всі инші обовязки, яких вимагають права, приписи і звичаї Союза, і яких відділ згідно з ними вимагає.

— Принято.

Шконтруючий комітет.

§ 388. Контрольори переглядають всі книги предсідателя, секретаря, касієра і инших урядників. Коли після їх опінії окажесь потрібним, вони мають донести письменно до відділу о нездібности якогонебудь урядника при сповнюваню його обовязків, зазначуючи характер його нездібности або занедбаня і мають покликати такого урядника перед братський суд відділу. Коли по справедливім і безстороннім переслуханю перед згаданим судом урядник буде узнаний за нездібного або занедбуючого сповнюванє обовязків його уряду, він має бути відділений з уряду, а инший буде вибраний на його місце. Але коли сей суд узнасть його за відповідного, тоді він має позістати надальше на своїм уряді.

— Принято.

Власть.

§ 389. Шконтруючий комітет має право жадати предложеня всіх книг, паперів, посьвідок і документів відносячих ся до рахунку, котрий переглядають і котрі є потрібні, щоби переконати ся про вірність рахунків, як також до кождоразового предложеня готівки, знаходячої ся в руках якогонебудь урядника.

— Принято.

Перетримують і віддають бонди.

§ 390. Контрольори відбирають і перетримують бонди і всі запоруки урядників, а по скінченю їх уряду, або на жаданє відділу чи якої висшої власти Союза, мають віддати їх своїм наслідникам або кому иншому, відповідно до розпорядження.

— Принято.

Комітет для хорих; обовязок.

§ 391. Член, котрий захорував, має сейчас донести про се секретареви відділу, котрого обовязком буде повідомити комітет для хорих, щоби оглянув такого члена, записав день, коли він захорував і причину слабости, котре то донесене має бути зроблене на підставі таких інформацій, які згаданий комітет уважати ме за віродостойні. Комітет для хорих має дальше відвідувати недужого підчас його слабости і записати до книги, в тій ціли ним утримуваної, день його виздоровленя. Таке донесене буде достаточним доказом довготи часу слабости члена, за котрий має виплатитись йому запомога, коли в инший спосіб він є до неї управнений.

— Принято.

Опіка хорого.

§ 392. Коли комітет для хорих довідасть ся, що член є тяжко хорий або покалічений, має на припорученє предсідателя віддати його до шпиталю. Коли член не має нікого, хто би ним заопікував ся підчас його слабости, він, враз з предсідателем, має зарядити, щоби члени по черзі відвідували і опікували ся хорим членом.

— Принято.

Справозданє.

§ 393. Він має на кождім звичайнім мітінґу донести о всіх хорих членах як також о тих, що виздоровіли.

— Принято.

Кара за фальшиву реляцію.

§ 394. Коли би член комітету для хорих сьвідомо або фальшиво доніс про слабість члена, котрому на підставі того донесеня виплачено запомогу, а суд відділу узнав його за винуватого, тоді обовязком предсідателя відділу буде наложити на такого члена комітету для хорих кару в подвійній сумі, яку виплачено дотичному хорому членови, і такий член комітету для хорих буде уважатись суспендованим, доки не заплатить наложеної кари.

— Принято.

Обовязки дверника.

§ 395. Дверник отвирає і замикає двері мітінґової галі відділу підчас кождого мітінґу; він не сьміє впустити до галі нікого, хто не є членом або головним урядником Союза, ані не позволить нікому виходити з галі перед закінченєм мітінґу без дозволу предсідателя.

— Принято.

Тростісн (опікуни).

§ 396. Тростісів має бути пять, а іменно предсідатель, секретар, касієр і двох инших вибраних членів. Вони мають загальний нагляд над всім маєтком відділу, мають право інвестувати такі квоти, які припоручить відділ, опікують ся всіми вартісними паперами відділу, окрім бондів урядників, і мають право збирати і продавати такі папери, коли їм се відділ припоручить.

— Принято.

Инші урядники.

§ 397. Обовязки прочих урядників відділу будуть такі, яких права і звичаї Союза вимагають, або які припоручить їм їх відділ.

— Принято.

Присяга.

§ 398. Кождий нововибраний урядник має зложити слідуючу присягу, яку бувший предсідатель проведе вибраному предсідателеви, а сей решті нововибраних урядників:

Я .... присягаю Всемогучому Господу Богу і Вам, чесні братя, що яко .... нашого відділу буду чесно і совісно сповняти всі свої обовязки; з членами відділу ретельно і безсторонно поступати; боронити добре імя відділу і Українського Народного Союза і після моїх найлїпших сил і спосібности працювати для добра сего відділу і Українського Народного Союза. Так мені, Боже, допоможи. Амінь.

АРТИКУЛ XVII.

СТАТУТИ ВІДДІЛУ І ЇХ ЗМІНА.

Потреба двох третих голосів.

§ 399. Статути можуть бути ухвалювані, або від часу до часу змінювані відділом, коли голосує за тим дві треті части членів, записаних у книгах відділу. Всякі зміни і додатки до статутів мають бути предложені на письмі і прочитані на звичайнім мітінґу, відтак відложені і прочитані на слідуючім мітінґу, доперва тоді члени рішають про їх принятє.

— Принято.

Ограниченє статута.

§ 400. Статут або його зміна не може супротивлятись законови головного уряду або підвладних відділів, ані загальним правам ні правилам Союза.

— Принято.

Не можна завішувати Союзового статута.

§ 401. Не може бути застереження статутом, резолюцією ані ухвалою, яка би зізваляла на тимчасове завішенє статута У. Н. Союза, або унєважненє якогонебудь параґрафу, правила або припису, принятого головним урядом, але кождий відділ може тимчасово завісити якінебудь правила свого статута, коли така акція не входить в розріз з иншими застереженями отсего параґрафу.

— Принято.

Кари.

§ 402. Не можна накладати кари статутом, хиба що на се спеціяльно позволяє конституція підвладних відділів.

— Принято.

Одобренє.

§ 403. Всі статути і їх зміни по принятю відділом мусять бути предложені головному екзекутивному комітетови і будуть важні від дня, коли їх згаданий комітет одобрив.

— Принято.

Запомоги для хорих і покалічених членів.

§ 404. Правосильному членови, котрий не довгує до місцевої каси за податки або кари і за належитости, заплачені за него відділом, а котрий був членом відділу що найменьше шість місяців, на случай слабости, яка робить його нездібним до праці, коли така слабість протягне ся довше ніж один тиждень, виплатить підвладний відділ таку тижневу запомогу, яку собі ухвалить і під такими услівями, які будуть означені в його статуті, з тим застереженєм, що така слабість не наступила з причини пиянства або злого і неморального поведеня хорого члена.

— Принято.

Недуга набута при роботі.

§ 405. Коли недуга наступила з причини покалїченя при роботі, тоді згадана тижнева запомога має бути виплачена від дня покаличеня.

— Принято.

Хорий член має повідомити.

§ 406. Обовязком кождого члена, котрий хоче дістати тижневу запомогу, є повідомити секретаря свого відділу найдальше до двох днів від часу захорованя або покаліченя. Коли занедбає се зробити, тоді тратить всяке право до всіх запомог.

— Принято.

Запомоги обжалуваних членів.

§ 407. Членови, на котрого є внесена скарга згідно з сими статутами, буде затримана запомога на случай слабости, доки не буде увільнений або узнаний за винуватого і виплатить ся йому лише тоді, коли буде узнаний за невинного.

— Принято.

Запомоги членів з переступними листами.

§ 408. Член, маючий переступний лист, якого не передав жадному відділови, не буде управнений до ніякої запомоги на случай недуги, доки тримає сей лист у себе, але як передасть сей лист якомунебудь відділови, тоді за перших три місяці після того він буде побирати запомогу з того відділу, з якого взяв переступний лист, і в такій сумі, яку сей відділ виплачує своїм хорим членам, а по упливі трох місяців буде побирати дальшу запомогу, коли така запомога істнує, з того відділу, до котрого приступив з переступним листом.

— Принято.

Занятя продовжаючі недугу.

§ 409. Член, котрий підчас своєї слабости сповняє якенебудь занятє, котре може продовжити його слабість і спинити його виздоровленє, не буде управнений до запомог слабости.

— Принято.

Докази слабости.

§ 410. Комітет для хорих може зажадати від члена доказів його слабости або покаліченя, а коли член не предложить їх, буде позбавлений всіх прав до запомог слабости.

— Принято.

Обовязок відвідуваня хорих членів.

§ 411. Кождий член відділу буде обовязаний на приказ предсідателя свого відділу відвідувати хорих або покалічених членів, а коли се буде для него неможливим, мусить поставити за себе заступника.

— Принято.

Як член відзискує свої права.

§ 412. Член відділу, суспендованого за неплаченє належитостий або з якої иншої причини, котрий сповнив всі свої повинности по день суспендованя, може в протягу 30 днів від дня суспендованя забезпечити себе на час дальшого суспендованя відділу через внесенє просьби до головного екзекутивного комітету, котрий на підставі доказу, що член сповнив всі свої повинности, видасть йому переступний лист до иншого відділу, або коли не буде иншого відділу, а буде відповідне число правосильних членів у дотичнім суспендованім відділї, тоді може позволити їм заснувати новий відділ в тій місцевости на місце суспендованого відділу, котрому головний екзекутивний комітет видасть новий чартер.

— Принято.

АРТИКУЛ XVIII.

ПРОВИНИ, КАРИ І СУДЖЕНЄ

Головні урядники.

§ 413. Якийнебудь головний урядник може бути укараний, суспендований або виданий зі свого уряду, а його наслідник буде назначений в спосіб приписаний сим статутом, за неспосібність, неправне урядованє, неустанне занедбуванє своїх обовязків, занедбанє або відмовленє сповнити правно виданий розпорядок або припис, наданий відповідною властию, або за обмовний чи клеветничий вчинок ділом або словом, який не відповідає гідности головного урядника сего Союза, або є обчислений на шкоду Союза.

— Принято.

Предкладанє скарг.

§ 414. Кождий головний урядник має право вносити скарги на иншого головного урядника, коли лише дійде до його відома інформація, що такий головний урядник поповнив якунебудь з провин, наведених у повисшім параґрафі.

— Принято.

Форма скарг.

§ 415. Скарги мають бути предложені в формі заприсяженого зізнаня (афідевіту), у якім треба подати подрібно провину, а се зізнанє мает ся переслати головному предсідателеви до полагодження.

— Принято.

Завізванє.

§ 416. По внесеню скарги після приписаного способу, головний предсідатель видасть візванє обжалуваному урядникови, щоби явив ся перед головним урядом в часі і місци назначенім у візваню, але сей час не може бути довший як 60 днів і не коротший як 10 днів від дня видачі візваня обжалуваному урядникови, і щоби дав відповідь на піднесені заміти у скарзі, якої копія буде долучена і доручена враз з візванєм, а тоді і там має підчинити ся такому вирокови і засудови, який головний уряд в тій справі проголосить.

— Принято.

Суспенза обжалуваного.

§ 417. Головний предсідатель після порозуміня, або, як є обжалуваним головний

председатель. Головний містопредсідатель [illegible] обжалуваних урядників [illegible] усіх їх обовязків в офісі [illegible] обжалувані урядники не будуть побирати своєї платні. Коли такий обжалуваний урядник буде увільнений, його платня зістане йому приверчена по обнятю ним обовязків свого офісу.

— Принято.

Повідомлене головного уряду.

§ 418. Головний предсідатель в тім самім часі, коли видасть завізване, мас повідомити членів головного уряду, з виїмкою головної контрольної комісії, у приписаний в сім статуті спосіб щодо такого повідомленя, щоби явили ся у назначенім в завізваню часі і місци, і засїли яко трибунал задля вислуханя зізнань обжалуючого і обжалуваного; а коли в назначенім часі і місци головний уряд зберетьс ся і буде присутних що найменьше 9 членів сего уряду, тоді розпічнеть ся розправа. Обжалуючий або обжалуваний не буде мати права засідати або голосувати яко член суду, ані не може бути присутний підчас обговорюваня судом дотичного вироку. Кожда сторона має право поставити свого оборонця, що буде її заступати. Головний предсідатель, як він не є обжалуючим або обжалуваним, буде президувати на всіх розправах і буде управнений до голосованя так як инші члени; до засуду обжалуваного треба найменьше 7 голосів суду, а у своїм вироку суд має означити, яку кару накладаєть ся на засудженого; на случай, якби та кара мала бути гривною, то вона не може бути меньша як $5.00 а не більша як $50.00 в кождім поодинокім випадку.

— Принято.

Злобні скарги; кара.

§ 419. Коли якийсь головний урядник внесе скаргу проти иншого головного урядника зі злоби і без підстави, то буде, по доказаню йому вини, позбавлений свого уряду.

— Принято.

Протокол розправи.

§ 420. Головний рекордовий секретар має провадити протокол з перебігу цілої розправи. Колиж він є обжалуючим або обжалуваним, тоді такий протокол буде вести головний фінансовий секретар.

— Принято.

АРТИКУЛ XIX.

ПІДВЛАДНІ ВІДДІЛИ.

Каранє, суспендоване або розвязане відділів.

§ 421. Якийнебудь відділ може бути караний гривною, суспендований або розвязаний і утратить чартер за якунебудь із слідуючих причин:

1. За занедбане відбувати свої звичайні мітінґи без важної причини.

2. За неплачене своїх належитостий і податків головному урядови до касы У. Н. Союза, як приписано статутами.

3. За занедбане або відмовлене здати справозданя, або за занедбане виконаня якої иншої справи, приписаної сими статутами.

4. За занедбане або умисне відмовлене застосувати ся до прав і приписів Союза, за непоступоване після сих статутів, ухвал конвенції або розпоряджень головного уряду і головного екзекутивного комітету.

5. За якийнебудь учинок або умисне непослушенство зглядом внешої власти Союза, за незахованє порядку на мітінґах або за ділане на шкоду Союза своїми учинками.

6. За сьвідоме приняте члена, котрий був виключений зі Союза.

7. За відмовлене видалити з уряду якогобудь урядника, котрий був суспендований головним екзекутивним комітетом або головним предсідателем.

— Принято.

Спосіб суспендованя.

§ 422. Суспендоване, розвязане або відібране відділови чартеру може бути ухвалене більшостию голосів головного уряду, а коли сей не засідає, головного екзекутивного комітету на звичайнім або на спеціяльнім засіданю, скликанім в тій цїли, за якунебудь з провин, означених у попереднім параґрафі; одначе всьо тут сказане не може ухилити суспензи або розвязаня якогонебудь відділу за неплачене належитостий або иньших податків, або за занедбане виготовити і прислати місячне справозданє членів, суспендованих за неплачене належитостий, податків або кар, без внесеня скарги і переслуханя, як в иньших випадках приписують закони Союза.

Принято.

Сумаричне ділане головного предсідателя.

§ 423. Головний предсідатель, коли головний уряд не засідає, може ужити права суспендованя або розвязаня відділу сумарично без переслуханя, за якунебудь з провин, означених 1-шою, 2-гою і 7-мою точкою в параґрафі 421.

— Принято.

УРЯДНИКИ ПІДВЛАДНИХ ВІДДІЛІВ.

Кара, суспенза або виключене урядника.

§ 424. Якийнебудь урядник підвладного відділу може бути караний гривною, суспендований або видалений зі свого уряду за нездібність, неправне урядоване, неустанне занедбуване своїх обовязків, занедбане або відмовлене сповнити правно видане розпорядженє компетентною властию, за жадане або одержане заплати від спадкоємця померлого члена, за виготоване або вжиманє виготовити посьвідчень і доказів о смерти члена, за непослушенство і супротивлене внешій власти Союза, або за якінебудь з провин, вичислених в §§ 428 до 435 включно, а на його місце буде назначений инший відповідний урядник у приписаний тут спосіб.

Принято.

Скарги внесені головними урядниками.

§ 425. Коли котрийсь із членів головного екзекутивного комітету довідаєть ся про нарушене сего статута урядником або членом підвладного відділу, то його обовязком є внести скаргу до головного предсідателя, котрий, коли уважає за відповідне, [illegible] час суспендує такого урядника підвладного відділу від сповнюваня його обовязків і зарядить, після свого розуміня, щоби дотичний відділ вніс безпроволочне скаргу на провинившого ся урядника чи члена і поставив його перед мировий суд, або може завізвати такого урядника чи члена на розправу перед головний уряд, як се зазначено в § 461, або, коли головний уряд не засідає, перед головний екзекутивний комітет, а головний екзекутивний комітет іменує відповідну особу до сповнюваня обовязків суспендованого урядника, що буде тривати аж до часу розправи обжалуваного урядника.

— Принято.

§ 426. Кождий урядник, усунений зі свого уряду із одної з причин, поданих в §424, не буде вже після того управнений до вибору на якийнебудь уряд.

Принято.

АРТИКУЛ XX.

ЧЛЕНИ.

Кара, суспенза або виключене члена.

§ 427. Кождий член Союза, котрому буде доказано, що переступив якийнебудь параґраф конституції або загальних прав Союза, буде укараний гривною, суспендований або виключений, після того, як приписують закони Союза.

— Принято.

Злочин.

§ 428. Кождий член Союза, котрий допустить ся злочину і зістане засуджений, буде виключений з членів Союза.

— Принято.

Проступок.

§ 429. Кождий член Союза, котрий поповнив якийсь учинок, за який засудять його до вязниці на час довший ніж один рік, може бути виключений зі Союза.

— Принято.

Член, що віддаєть ся пиянству.

§ 430. Кождий член Союза, котрий віддає ся налоговому пиянству, уживаю морфіни, кокаїни або инших наркотиків, буде по доказаню йому вини виключений.

— Принято.

Инші провини.

§ 431. Кождий член, на якого буде внесена скарга за одну із слідуючих провин, буде, після його засуду за сю провину, суспендований або виключений з Союза:

1. Замах на самоубийство.

2. Якийнебудь неморальний або негідний поступок.

3. Непошановане або нарушене своїх братських обовязків.

4. Надмірне уживане горячих напоїв.

5. Входжене на відділовий мітінґ або виконуване братських обовязків у нетверезім стані.

6. Неприличне захованє на відділовім або на якім иншім Союзовім мітинґу.

7. Обидливо-злобне говорене про Союз або його членів, про місцевих або головних урядників, взагалі такі вислови, які можуть спричинити незгоду у відділі або в Союзі.

8. Викликане причини, ізза якої члени могли би виступити з відділу або з Союза.

9. Дораджуване або намовлюване осіб, щоби не вступали до Союза, якого він самий є членом.

— Принято.

Коли член подасть неправдиві зізнаня.

§ 432. Коли член зістав принятий до Союза або зістав принятий наново на підставі неправдивих зізнань; затаїв або оминув факти, чи то в його аплікації чи у відповідях на питаня сеї аплікації, чи в який инший спосіб, подаючи фальшиві зізнаня щодо стану свого здоровля, віку і характеру або щодо свого попередного належаня до Союза, а таке ошуканство або затаєнє фактів буде йому доказане, тоді сей член буде виключений з Союза і утратить право до запомог, як також всі належитости і податки, які до сего часу заплатив.

— Принято.

Неправно одержана запомога.

§ 433. Член, котрий на підставі неправдивих средств хоче дістати запомогу, буде по доказаню йому вини суспендований або виключений.

— Принято.

Одержане гроший під фальшивими претенсіями.

§ 434. Член або урядник, на котрого є внесена скарга, що одержав у неправний спосіб для себе або для кого иншого гроші з його відділу або Союза, по доказаню йому вини буде виключений.

— Принято.

Неправдиве оскаржене; кара.

§ 435. Коли член внесе скаргу до свого відділу на члена свого або другого відділу, яка окаже ся неправдива або злобна, тоді предсідатель викриє імя такого оскаржителя на жадане більшости присутних членів відділу, щоби його, по доказаню йому вини, покарати гривною, суспендувати або виключити.

— Принято.

Узнане за винуватого.

§ 436. Слово: „винуватий", де лише приходить у тім артикулі, має означати узнане за винуватого по переведеню розправи згідно з законами Союза.

— Принято.

Кари грошеві.

§ 437. Член, котрий поповнить одну з низше наведених провин, може бути покараний гривною, не більшою від 5 долярів, залежно від опинії урядника, котрий його судить:

1. Коли занедбає відвидіти хорого брата або поставити за себе заступника.

2. Коли не явить ся на квартальнім мітінґу.

3. Коли не явить ся на похорони члена, як так припоручено відповідною властию.

4. Коли не подасть кождої зміни свого мешканя і адреси.

5. Коли на публичних забавах або в параді заховує ся неприлично.

6. Коли яко урядник не явить ся на звичайнім мітінґу.

— Принято.

АРТИКУЛ XXI.

ОБЖАЛУВАНЯ І СКАРГИ ПРОТИ ПІДВЛАДНИХ УРЯДНИКІВ.

Хто може вносити скарги.

§ 438. Кождий член Союза і кождий місцевий або головний урядник може внести скаргу чи скарги на руки предсідателя відділу проти якогонебудь члена або урядника підвладного відділу за нарушене ним якогось обовязку, правил статута або засад Союза.

— Принято.

Внесене скарг.

§ 439. Коли предсідатель відділу дістане до рук скаргу, має обовязок постарати ся о її близше означене і поставити обжалуваного перед мировий суд, зложений з членів відділу, вибраних після сего статута.

— Принято.

Завізване.

§ 440. По відобраню скарги, внесеної після приписаного способу, предсідатель або містопредсідатель, залежно від случаю, має видати завізване і доручити його обжалуваному членови чи урядникови відділу з жаданем, щоби явив ся перед відділом в означенім у візваню часі і місци, але сей час не може бути довший як 30 днів і не коротший як 5 днів від дня видачі такого завізваня обжалуваному, і щоби відповів на закиди піднесені у скарзі, якої копія має бути долучена до візваня і враз з ним доручена, а тоді і там має підчинити ся такому вирокови суду, який в тій справі западе.

— Принято.

Коли є обжалуваний предсідатель.

§ 441. Коли є обжалуваний предсідатель відділу, то скаргу чи скарги мають ся вносити на руки містопредсідателя, а сей має завізвати обжалуваного на суд так як инших членів.

— Принято.

АРТИКУЛ XXII.

МИРОВІ СУДИ.

Обовязок.

§ 442. Коли предсідатель або містопредсідатель відділу внесе скаргу до мирового суду відділу, тоді такий мировий суд має судити оскарженого за переступлене законів, приписів, звичаїв і статутів Союза.

— Принято.

З кількох членів складає ся мировий суд.

§ 443. Мировий суд складає ся з пятьох членів відділу.

— Принято.

Як вибирає ся мировий суд.

§ 444. Лісту, з якої має бути вибраний мировий суд, прилагоджує ся в сей спосіб; секретар відділу, котрого члени мають становити мировий суд, має виписати імена всіх членів відділу, кромі предсідателя і секретаря, на однакових карточках, вложити їх до скринки і добре помішати; відтак має витягати по одній картці зі скринки, а член, котрого імя було написане на витягненій картці, коли буде до сего в инший спосіб управнений, буде належати до сеї лісти. Ся процедура має повторяти ся так довго, доки не витягнеть ся пятнайцять членів відділу, котрі будуть становити лісту судіїв для переслуханя скарги, внесеної як повисше сказано. По установленю лісти секретар вложить імена членів лісти знова до скринки, а помішавши їх, витягне імена пятьох з них, котрі будуть становити мировий суд.

— Принято.

Хто не може бути членом мирового суду.

§ 445. Слідуючі особи не можуть бути членами мирового суду:

1) Сьвідки, 2) особи вносячі скаргу 3) особи, котрі не були членами Союза що найменьше шість місяців до дня розправи.

Принято.

Протести.

§ 446. Як оскаржуючий так і оскаржений мають право до трох рішаючих протестів. Одна або друга сторона може запротестувати проти котрогонебудь судії, а коли подасть предсідателеви суду вдоволяючу причину, задля якої сей судія не може судити, тоді предсідатель проголосить його яко неспосібного.

— Принято.

СУДІЇ.

При судженю членів і урядників.

§ 447. При судженю членів або урядників відділу, в якім предсідатель не є оскаржителем або оскарженим, президує судови предсідатель, в противнім разі містопредсідатель.

— Принято.

Обовязок.

§ 448. Він президує на розправі і має над нею контролю; порішує, чи предложені докази були достаточні і відповідні; принимає вирок від мирового суду і назначує кару.

— Принято.

АРТИКУЛ XXIII.

РОЗПРАВИ.

Протокол у підвладнім відділі.

§ 449. Секретар відділу, котрого оскаржений є членом, має записати до протоколу всі внесені протести, імена вибраних судіїв, імена сьвідків і вирок мирового суду в протоколовій книзі відділу і затягнути до неї [illegible] розправи в оповістці [illegible].

— Принято.

Процедура в головнім уряді або в підвладнім відділі на случай неявленя.

§ 450. Коли оскаржений, чи то в головнім уряді чи у підвладнім відділі, по доручено йому завізваня не явить ся на означений час перед мировим судом до переслуханя, а буде доказано головному урядови або судови підвладного відділу, відповідно до случаю, що завізване було оскарженому доручене після припису сего статута, або що він уникає доручення такого завізваня, тоді мировий суд головного уряду або підвладного відділу, на підставі достаточних доказів щодо вини, о яку член був оскаржений, може засудити його в його неприсутности.

— Принято.

Відложене.

§ 451. Оскаржений має право до відложеня розправи на не більше як десять днів, коли предложить президуючому урядникови вдоволяючу причину.

— Принято.

Сьвідки.

§ 452. Особи, котрі не є членами Союза, можуть бути допущені яко сьвідки якоїнебудь сторони, коли потрібно. Обі сторони мають право жадати, щоби всі сьвідки, кромі того, котрого переслухуєть ся, були віддалені з кімнати, у якій веде ся розправа.

— Принято.

Де відбуваєть ся переслухане головного уряду.

§ 453. Всі переслуханя перед головним урядом мають відбувати ся у такім місци, яке назначить головний предсідатель.

— Принято.

Де відбуває ся переслухане підвладного відділу.

§ 454. Всі переслуханя перед підвладним відділом мають бути утримувані там, де відбувають ся мітінґи відділу або в місци, яке назначить головний уряд або головний екзекутивний комітет.

— Принято.

Заступник.

§ 455. Обжалованючий і обжалуваний мають право мати свого заступника, котрий мусить бути членом Союза.

— Принято.

Приватні і безперервні наради.

§ 456. По переслуханю зізнань і сьвідків обох сторін, головний уряд або мирові судії, відповідно до случаю, мають нарадити ся над справою приватно між собою і ніхто не сьміє їм перешкаджати. Вони мають видати вирок без відкладаня нарад на инший час або місце.

— Принято.

Вирок у підвладнім відділі.

§ 457. Більшість голосів членів мирового суду вистарчає до видання вироку. Такий вирок має бути на письмі, підписаний через всіх членів мирового суду, тих, котрі були за засудом і тих, котрі були проти засуду, запечатаний в коверті і відданий предсідателеви мирового суду, котрий його оголосить.

— Принято.

Кара.

§ 458. Кара в таких випадках, де вона є означена статутами, поручена і проголошена головним урядом або мировим судом, залежно від случаю, може бути: виключене з Союза, суспендоване з уряду, суспендоване з членства або з обох, наложене кари грошевої або нагана. Кара грошева, наложена вироком головного уряду, має бути заплачена головному касієрови; кара, наложена вироком підвладного відділу, має бути заплачена касієрови відділу.

— Принято.

Власть виконаня вироку; коли є правосильний.

§ 459. Головний предсідатель чи головний містопредсідатель, або предсідатель чи містопредсідатель підвладного відділу, залежно від случаю, має проголосити засуд і має мати повну силу і авторітет виконати кару, припоручену головним урядом або вироком мирового суду підвладного відділу, а сей засуд стає правосильний по його проголошеню.

— Принято.

Доручене візваня і т. п.

§ 460. Доручене всіх приказів, завізвань і повідомлень, які лише будуть потрібні для доручення котромусь членови і головному чи місцевому урядникови, буде уважати ся вистарчаючим, коли його доставить ся на послідне місце замешканя такого члена чи урядника, яке було записане в книгах головного уряду або підвладного відділу, відповідно до случаю, і коли його передасть ся в руки такої особи, що числить поверх 14 літ житя.

— Принято.

Перенесене процедури по скарзі.

§ 461. Головний уряд, а коли той не засідає, головний екзекутивний комітет має власть колинебудь по внесеню скарги або жалоби проти котрогонебудь урядника підвладного відділу або члена тогож, коли побачить, що з причини особистих упереджень або впливу або задля якоїнебудь иншої причини повна і безсторонна справедливість не може або не могла бути вимірена, перенести дотичну скаргу чи жалобу і всю процедуру в тій справі під юрисдикцію головного уряду або головного екзекутивного комітету і там перевести справу наново, а ціла процедура підвладного відділу має бути завішена і підлягаюча розпорядкови головного уряду або головного екзекутивного комітету.

Принято.

Передане паперів.

§ 462. Перед виданем розпорядженя перенесеня розправи, всі папери і докази, відносячі ся до сеї скарги, як також витяг всіх зізнань і поступованя відділу або мирового суду тогож, мають бути безпроволочно переслані головному урядови або головному екзекутивному комітетови.

— Принято

АРТИКУЛ XXIV.

АПЕЛЯЦІЯ І ПОСТУПОВАНЄ ПРИ АПЕЛЮВАНЮ.

Право апельованя.

§ 463. Кождий член Союза, котрому рішенє або учинок якогонебудь урядника, комітету, мирового суду підвладного відділу або головного уряду видає ся несправедливим і незгідним з конституцією і законами, або що зроблено йому несправедливість через примушене його до виконаня якогонебудь закона, має право апелювати в низше поданий спосіб:

Від комітету або урядника відділу до предсідателя, на слідуючім звичайнім мітінґу.

Від предсідателя до цілого відділу, на тім самім або на слідуючім звичайнім мітінґу.

Від відділу до головного предсідателя, не пізнійше як послідного дня в місяци, в якім відділ видав вирок.

Від вироку мирового суду підвладного відділу або головного уряду до головної контрольної комісії.

Від вироку головної контрольної комісії, коли розходить ся о головних урядників, до найблизшої конвенції.

— Принято.

Наслідок апеляції.

§ 464. Внесене апеляції не має впливу ані не завішує рішеня або правности вироку, від котрого апельовано, доки така апеляція не буде уневажнена і поперта найвисшим з повисше наведених трибуналів.

— Принято.

Поступоване при апеляціях.

§ 465. Апелюючий має виготовити в протягу 30 днів від дня засуду апеляцію на письмі і предложити її урядникови, комітетови або секретареви внешого трибуналу в протягу приписаного часу і повідомити о тім комітет, секретаря або трибунал, від котрого апелює, в тім самім часі.

— Принято.

Стан справи при апеляції.

§ 466. Урядові копії всіх записів і документів, відносячих ся до апельованої справи, і цілий списаний перегляд тикаючий ся сеї справи, потверджений через урядника, який має його в переховуваню, має бути засланий до висшого трибуналу через апелюючого в протягу 30 днів від апеляції. Такий вирок буде обовязуючий, коли висший трибунал не порішить його змінити на підставі поданих фактів.

— Принято.

Потверджене документів.

§ 467. Кождий член або урядник, маючий нагляд або посїдане якогонебудь протоколу, документу або письма, відносячого ся до апеляції, є обовязаний предложити або позволити зняти копію з него і має потвердити його апелюючому в протягу 10 днів від дня зажаданя тогож.

— Принято

Не вільно скаржити судово.

§ 468. Жадному членови не вільно вносити скарги проти Союза до суду державного в якійнебудь справі, доки не вичерпає всіх средств апельованя в Союзі, як приписано в отсім артикулі.

— Принято.

ЗМІНИ.

Зміни статутів.

§ 469. Статут головного уряду, закони правлячі підвладними відділами і закони Союза можуть бути змінені на якійнебудь звичайній конвенції або на конвенції надзвичайній, скликаній спеціяльно на ту ціль, двома третинами голосів делеґатів підвладних відділів Союза.

— Принято.

Спосіб предкладаня.

§ 470. Всі пропоновані зміни мусять бути предложені на письмі, підписанім одним або більше членами, і доручені статутовій комісії, котра має їх розглянути і предложити конвенції до порішеня.

— Принято.

Приниманє змін.

§ 471. При ухвалюваню зміни статута головного уряду або законів Союза голосуєть ся через піднесене рук.

— Принято.

Коли зміни обовязують.

§ 472. Всі зміни сего статута і законів Союза стають обовязуючими, коли инакше не заряджено, від першого дня січня (януара) найблизшого року по конвенції.

— Принято.

АРТИКУЛ XXV.

Розвязане Союза.

§ 473. На випадок розвязаня Союза з якоїнебудь причини, гроші знаходячі ся в головній касі і весь рухомий і нерухомий маєток Союза мають віддати ся на українські добродійні і запомогові цілі.

— Принято.

По скінченю читаня і ухвалены статута забрав голос п. Павчак і поставив внесенє, щоби о. Балогови за то, що помагав провадити конвенцію, висловити повне вотум довіря і подяку. Ухвалено одноголосно грімкими оплесками.

Конвенція зістала замкнена о год. 11.30 в ночи, а після того наступила гиплата дієт.

Теодозій Талпаш,
предсідатель конвенції.
Андрій Шостак і
Василь Гришко, секретарі.

Бофало, Н. Й., 12. вересня 1914 р.
Мих. Угорчан, г. рек. секр. У. Н. С.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:

Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:

Марія Білик,
2117 W. Ohio St., Chicago, Ill.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:

Іван Ваверчак,
757 State St., Perth Amboy, N. J.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:

Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:

Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:

Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.

Василь Левчик,
48 Washington St., Elizabeth, N. J.

Юліян Павчак,
109 North 7th St., Brooklyn, N. Y.

РАДНІ:

Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.

Андрій Стефанович,
Box 334, Ambridge, Pa.

Василь Гришко,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.

Теодозій Талпаш,
324 E. Dewart St., Shamokin, Pa.

Стефан Мельник,
50 Pulsifer St., Auburn, N. Y.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":

Осип Стеткевич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":

Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „У. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:

о. В. Сполітакевич, предсідатель,
635 N. River St., Wilkes Barre, Pa.

Дмитро Андрейко, секретар,
Box 234, Jersey City, N. J.

Володимир Лотоцький, касієр,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ГОЛІЙОК, МАСС. Бр. сьв. І. Хрестителя, від. 52, повідомляє всіх своїх членів, що дня 15. падолиста с. р. відбуде ся річний мітінґ, на котрім кождий місцевий і позамісцевий член має явити ся і вирівнати свої залеглости. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник $1.00 кари. — І. Сединський, секр.

ДЖЕНЕТ, ПА. Бр. сьв. Димитрія, від. 207, подає до відома, що річний мітінґ відбуде ся дня 8. падолиста с. р., о год. 2-гій пополудни. Буде вибір нових урядників. Котрий з місцевих членів на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. Нових членів принимати будемо до Братства без вступного а до У. Н. Союза після статута. — О. Сенчишин, предс.; Д. Терпко, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. Сим подаєсь до відома всім інтересованим, що від. У. Н. С. ч. 96. відбув річний мітінґ, на котрім вибрано отсих нових урядників: В. Коропей, предс.; А. Скрабут, кас.; Ю. Созанський секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Зап. Січ", від. 234, взиває всіх своїх членів, щоби в неділю дня 15. падолиста явили ся о год. 2-гій пополудни на мітінґ, який відбудеть ся у звичайній гали, бо є важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Рівночасно повідомляеть ся тих членів, котрі в жовтни с. р. зістали вичеркнені за неплачене розмету з Тов. і Укр. Н. Союза, що можуть тепер зголосити ся до секретаря відділу і заплатити довг, а будуть наново приняті в листопаді без жадних коштів і позістануть старими членами як були. — Л. Малафій, предс.; С. Колодій, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своїх товаришів ВАСИЛЯ РОМАНІВ і РОМАНА КУЗІВ. Вони походять з Лапшина, пов. Бережани, Галичина. Василь Романів мав перебувати в Скрентон, Па. Хтоби знав про них або вони самі, зволять ласкаво повідомити на адресу: Dm. Nedesky, do „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 71–72

Лише за 20 центів вишлемо Вам 50 штук фотографічних знимок і докладну мапу з терену війни з Росією, Німеччиною, Францією, Англією, Австрією, Угорщиною. Посилайте моні-ордер або марки до: I. Kerbel, 492 East 174-th St., New York, N. Y. 68–

Пошукую свого брата ПАВЛА ЛОШНЬОВСЬКОГО в дуже важній справі. Він походить з села Сороцко, пов. Скалат, Галичина. Приїхав до Америки перед 8 роками. Перебував в місцевости Мерлянд, Н. Й. Прошу Тебе, брате, відпиши мені сейчас і подай свою адресу. А хтоби подав мені його адресу, то дістане кілька долярів нагороди. Моя адреса звучить: Stephen Loszniowski, Graisferry Road, 3612 Sears St., Philadelphia, Pa. 71–72

Пошукую свого мужа ФРАНКА ФИЛИП, з села Псари, пов. Рогатин. Виїхав до Америки перед девяти роками. Перебув довший час в Ст. Луіс. Хто би знав о нім, нехай напише до мене а дістане 5 дол. нагороди, або нехай муж сам зголосить ся до своєї жени Марії Филип, на адресу: 154 First St., Elizabethport, N. J. 71–73

ВІЙНА! ВІЙНА!

Хто хоче довідати ся, як виглядає тепер в нашім рідним краю в часі війни, нехай пришле на понизшу адресу 25 центів в стемпсах почтових, а дістане відворотною почтою книжку, в котрій знайде докладний опис воєнних подій в нашім рідним краю, в 20 розділах, під слідуючими наголовками: 1) Резервісти на жнивах, 2) Лихі віщуни — поява круків і вовків, 3) Українські посли у корпусних комендантів, 4) Тайний обіжник і ограничене руху на желізницях, 5) Арештованя шпіонів і підозрілих, вироки смерти, 6) Громова вість, — маніфест цісаря, 7) Ой закувала сива зазуля, 8) Головна Українська Рада і добровольці, 9) Війна і гр.-кат. Епископат, 10) Москалі нападають, 11) Здрада, дають сигнали, підрізують дерева в лісі, 12) Рабують і нищать, 13) Мучать і мордують, 14) Кров лле ся потоками, 15) Граф Бобріньский — губернатор Галичини, 16) Арештоване митр. гр. Андрея Шептицького, 17) Атентат на гр. Бобрінського, 18) Погром Русинів у Львові, 19) Холєра і голод, 20) Найновійші відомости з війни в краю.

Замовленя слати на адресу:

RUTHENIAN BOOK STORE
29 E. 7-th Str., New York, N. Y.

ЗАПОПАДЛИВІСТЬ.

Найліпші лікарі на сьвіті признають, що треба запобічи недузі у самім початку, заки вона ще обійме наш орґанізм, ніж лічити її тоді, коли вона вже розвинулась. В случаю якоїсь недиспозиції належить насамперед уживати Трінера Американський Елікcір Гіркого Вина після поданих вказівок, аж доки не наступить пільга. На всякі долегливости і неправильности орґанів травленя, як застій в кишках, внутрішні болі, творенє ґазів і ослабленє, належить уживати се вино як першу поміч. Воно вичистить орґанізм і скріпить тіло, а тимсамим улекшити біль. В друґсторах і у

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Натирайте тіло на случай болів, паралїжу мязів, суставів і обезсиленя від тяжкої праці Лініментом Трінера, а певно відзискаєте здоровлє. Ціна Лініменту Трінера 50 цнт., почтою 60 цнт.

АТЛЯС ВАМ КОНЕЧНИЙ ТЕПЕРІ

Атляс воєнний — 9 мап, портрети воюючих монархів	25
Атляс великий, 200 сторін	$1.50

Замовляти лише у:

МАРІЇ КОСТІВ, 54–
71 Sussex St., Jersey City, N. J.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волоси, бороди, в си, шмінки і т. п. Рі в ті випозичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 66 Sussex St., Jersey City, N. J.

РЕВМАТИЗМ

Кождий хорий на ревматизм, у всіх його проявах повинен

ПОПРОБУВАТИ МОГО ЛІКУ ЗА ДАРМО!

Не шліть ані цента, тілько напишіть своє назвиско і адрес, а я вишлю Вам лік, коштуючий $1.00, за дармо на пробу. Коли Вам поможе, пришлете мені 1 доляр. Коли ні, то Ви не довжні мені нічого. Не терпіть отже болю а пишіть сейчас до: A. OWENS, Box 939, 505 West 168th St., New York, N. Y.

Telephone на місци ч. 339-W. Jersey City.

ЛЮДВИКА ВІСЬНЕВСЬКА
179 BAY ST., cor. HENDERSON ST., JERSEY CITY, N.
ДИПЛЬОМОВАНА АКУШЕРКА В КРАЮ І АМЕРИЦІ.
Услуга кождого часу. Порада даром 33x45

ЮЛІЯН ПАВЧАК
109 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЛЕНЯ ПРИНИМАЄ НАЙМЕНШЕ 14 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЄМ.

Ідіть за народом, де нарід іде!!!

до М. ПЕТРОВСЬКОГО
1500 So. 3rd Street, ST. LOUIS, MO.

У него склад вин, лікерів, і пиво ріжнородного сорта по цінах як найтаньших. — Простора гаґля на балі, весіля, мітінґи і т. д. з всякою вигодою. Висилає ордери до всіх частий Злучених Держав, для розривки є саля білярдова. Балі що суботи. — Підпирайте старого союзовця. 23x

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарні „Свободи":

Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Верш та читай	30
В Старім і Новім краю	25
Весела книжочка з образками	35
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злучених Державах	15
Жіночий язик. — Невдалий линч	15
За Сестрою, повість	35
З кого ся насьмівають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Молодий адвокат	10
Зуб за зуб	10
З ріжних нив	15
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	10
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Напад на Січ	5
Народний рух австр.-угорських Русинів	15
О підземних скарбах	25
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
Оповіданя про заздрих богів	10
Покуса	10
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій	80
Про нутро землї	25
Пісні про Канаду і Австрію	40
Про конець сьвіта	15
Принц і нуждар, оповіданє	50
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні віруваня	20
Рицар і смерть	5
Руський штукар, 212 гарних штук до забави	50
Русько-англійський тлумач	60
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Страйк	20
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Товариська ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Хлопська доля	5
Через кордон	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15

Молитвенники і книжки богослужебні та релїґійні.

Ангельський хор, збірник народ.-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5
Бог Надежда Моя	1.00
Бог радость моя	$1.40
Горі імієм серце	34
Горі імієм серце	1.10
Дорога	1.70
Дорога, малий	82
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Коляди	15
Молитвенник	1.80
Новий Завіт	2.00
Помянник за померших	10
Псалтир	1.00
Хлїб душі, латинськими буквами	84
Хлїб душі	60
Хлїб Душі	1.80
Хлїб Душі, латинськими буквами	2.00

Друки.

Книжки колекторські церковні 100 штук	$7.00
Книжка для опікунів хорих	1.00
Папір листовий з вінетами, оден	2
Сьвідоцтва лїкарські для хорих членів Бр. і Тов.	3
Метрики смерти	3
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Адреса:

„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Dr. WARD
СПЕЦІЯЛІСТ
МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

Моя кільканайцятьлїтна практика є до Вашої розпорядимости. Лічу найновійшими методами всі секретні недуги, сифіліс, затроєне крови, утрату животности, пропуклину, розширене жил, висушене, обезсилене, ревматизм, гемороїди, як також недуги міхура і нирок. ЦІНИ УМІРКОВАНІ. Єсли другі лікарі не помогли Вам, прийдіть до мене на пораду. Зволїканє є небезпечне. Пораду даю даром. Прийдіть відвідати мій анатомічний музей і побачити чоловіка здорового і в хоробі. Інтересне і поучаюче. Вступ вільний. -95

Dr. Ward
417 Sixt Ave., New York
Bet. 25th and 26th Sts.

Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в неділї від 10 рано до 2 поп.

Особливих
7 ПОЖИТОЧНИХ РІЧИЙ ВАРТОСТИ
$25.00
лиш за
$5.95

ГРОШИЙ НЕ ВИСИЛАЙТЕ. ГРОШИЙ НЕ ВИСИЛАЙТЕ. 53x62

Найбільша нагода, яка коли була. Рідка нагода в тих лїтах. Щоби познакомити покупців з нашими новими зелїзничими годинками і иншими річами, ми пішлемо сю гарну ґравіровану жіночу або мужеську годинку з осередком висадженим дорогоцінними камінями за $5.95, а додатком ніклюваного револьвера на 7 вистрілів, пачку Гавана циґарів, ніж, ланьцушок, брошку, шпильку — зовсім ДАРОМ. ПОВНА ҐВАРАНЦІЯ. Сама годинка є вартости $15.00, другі річи $10.00. Не купуйте дешевих річий деинде, але вперед оглянъте наші годинки. СПЕЦІЯЛЬНЕ ПРЕДЛОЖЕНЄ: Пішліть нам се оголошене і подайте свою адресу а ми вишлемо Вам сю цїлу збірку до оглядин і на пробу. Коли Вам подобають ся, заплатіть агентови $5.95 і кошта пересилки.—Пишіть сейчас: Fishleigh & Co., 1160 Atheneum Bldg., Chicago, Ill.

ФОТОГРАФІЧНИЙ АПАРАТ З ВСЇМИ ПРИБОРАМИ ЗА 50 ЦНТ.

Гарна розривка. Вдоволить кождого. Апарат є в гарній скіряній оправі. Всякі потрібні прибори з докладними поясненями, так що навіть діти можуть робити

ДОБРІ ЗНИМКИ

з краєвидів, будинків, своїх приятелів і др. Знимку можна зробити в двох мінутах.

Цїлий апарат з приборами висилаємо за 50 центів. 68x–

Посилайте моні-ордер або марки.

S. W. PHOENIX NOVELTY CO.,
1730 Washington Ave.,
New York, N. Y.

Читайте руські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий Адресуйте: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery 229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y

Telephone: Stuyvesant 933.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

КОЛИ ПОТРЕБУЄТЕ ДОБРИЙ

ФОНОҐРАФ

або який другий музикальний інструмент, прийдіть до нас або напишіть до нас, а ми продамо Вам найлїпшого рода фонограф за $75.00.

За 24 долярів і 75 центів разом з 30 руськими піснями і з ґарантією на 15 літ.

Пришліть тільно $5.00 на задаток, а ми вишлемо Вам сей чудовий інструмент.

Маємо на складі також иньшого рода фонографи, на сплату по $2.00 місячно.

Пришліть свій докладний адрес, а ми вишлемо Вам безплатно красний ілюстрований катальоґ ріжнородних музикальних інструментів і инших придатних річий.

INTERNATIONAL TALKING MACHINE CO. 59–
70 Allen Street, New York, N. Y.

62x71

Im. з 21 камінями
желїзничий годинник

для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґарантією на 20 літ, подвійні куверти красно вирізвані. Ходить безуслдвно то що на спеціяльно зроблена для людий, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок і дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Стережіть ся безвартісних підроблених ліків а купуйте лиш правдивий Richter's Pain-Expeller з торговельною маркою Якор, яка є побіч представлена.

Фляшочки по 25 і 50 центів так в кождій аптиці як і впрост від

F. Ad. Richter & Co.,
74–80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

НА 8-МІСЯЧНУ ПРОБУ!!!

Напишіть до нас а ми пішлемо Вам гарний, ґеарантований

ҐРАМОФОН

і 32 кавалків руських пісень і музик, які самі виберете собі НА СПЛАТУ І НА 8 МІСЯЦІВ ПРОБИ. Хто не буде вдоволений, не заплатить ані цента. Пишіть сейчас по інформації залучаючи марки на пересилку катальоґа.

Заки підете до чужих — запитайте своїх!

Одинока русько-християнська фірма ґрамофонів. 59–

LIBERTY COMMERCIAL CO.,
233 E. 14 St., New York, N. Y.

Знамените і ясне сьвітло!

НАФТОВЕ сьвітло є найлїпше так для молодих очий як і старих. Лямпа Rayo є одинокою до нафтового осьвітленя і дає рівне і миле сьвітло, яке осьвітлює найбільше простору кімнату.

Лямпа RAYO не кіптить ані не видає смороду. Є зроблена з масивного металю і нікльована. Легка до засьвіченя, до чищеня і до зміни кнота. Продаєсь у всіх склепах.

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)
NEWARK

МОЖЕШ ОДЕРЖАТИ НАКОЛИ ХОЧЕШ
за $1.00 місячно
І ПРОБУВАТИ У ВЛАСНІМ ДОМІ НАЙЛІПШИЙ
ФОНОҐРАФ
цілком даром через 3 місяці. B275 56–

Гарантуємо ті машини на 10 літ на письмі. Даром 50 кавалків руських співанок. Даром кождий може пробувати!

Пишіть еще нині по безплатні, прекрасні цінники і інформації. Для місцевих купців склад наш єсть отворений цїлий рік до 10-ої години вечером.— Іван Руденський. D.87

INDEPENDENT PHONOGRAPH CO., 101 Essex St., New York, N. Y.

Одягайтесь у вигідній кімнаті.

PERFECTION
SMOKELESS OIL HEATERS

Вам потрібно вигідної, теплої кімнати в якій голитесь і одягаєтесь. „Знаменитий Бездимний Нафтовий Пец" огріє яку-небудь кімнату в кількох мінутах.

Сей пец можна переносити без труду: можете уставити його в кімнаті мешкальній, пивници або коморі — взагалі всюди, де Вам потрібно тепла — а головно є він неоцінений в часі зими.

Сей пец заощаджує Вам видаток на опал, бо огріває тоді, коли потрібно. Без вугля, без підпалованя деревом, без сьмітя і попелу. Гарного виробу: легкий до чищеня і зміни кнота. Гварантований яко бездимний і без смороду.

Продаєсь у всіх зелізних і головних склепах. Глядіть за трикутною торговельною маркою.

Standard Oil Company
(NEW JERSEY)
NEWARK.

---

10 РІЧИЙ ВАРТОСТИ 30 ДОЛ. ЗА $5.95
ВИЗНАЧНОГО МОДОВИЛЬНОГО ОГЛЯНЕНЯ!

З причини конкуренції ми знизили ціну на золотих годинках, як також й другіх річах, і на жадане пішлемо цілу збірку, складаючу ся з 10 вартісних річий, з імення, елегантну мужеську або дамську гарно ґравіровану годинку з найліпшим американським осередком, гарний ланцушок з дармовисом, шпильки до мантшетів, шпилька до краватки, ґритву, алюмінієвий кубок на мило, пендзель, ремінь і 32 каліберовий револьвер з кутої сталі і нікльований. ВСІ ТІ РІЧИ Є ДОБРОГО ВИРОБУ І ҐВАРАНТОВАНІ. Разом 10 гарних річий, вартости $30 за $5.95.

НЕ ПОСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ!

Пошліть нам лиш се оголошене і Вашу докладну адресу, а ми вишлемо Вам сейчас експресом цілу збірку до вільного оглянення. Коли докладно оглянете і Вам все подобаєсь, тоді заплатите агентови СЮ МАЛУ КВОТУ $5.95, за річи які вартують $30, а крім сего заплатите дрібний видаток кошту пересилки.

КОРИСТАЙТЕ З СЕЇ НАГОДИ! Пішліть Ваше замовлене сейчас і не забудьте написати чи Ви хочете мужеську чи дамську годинку. Адреса: 68-71

UNION SUPPLY CO., Dpt. 35,
407 N. Eight Street. ST. LOUIS, MO.

ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

Власний дім.

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, займаєсь лїченем хорих людий. Представте собі, кілько хорих я уже вилїчив, а кілько хорим укрaсив житє. Коли Вам житє надоїло через пробоване так званих лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разї сейчас зверніть ся до старого опитного спеціялїста.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лїчу уже 20 лїт з найліпшим результатом всї недуги, які относять: затроєне крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг половних і нервових маю більші знані електричні апарати і X-лучі, за помочею котрих переглядаємо Ваші внутрішні органа. Не кождий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розслїдуване мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до знаного лїкаря: 56—

Dr. L. LANDES,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймаєть ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

ЗНАМЕНИТА НАГОДА КУПИТИ ГАРНИЙ

Фонограф

2 ДОЛ. МІСЯЧНО 2 ДОЛ.

який ґварантуємо на 15 літ. Сей фонограф вартости $60.00 продамо за $21.50 з 20 гарними руськими піснями, дамо на 3 місячну безплатну пробу.

Пришліть нам $5.00 на завдаток а ми пішлемо Вам сейчас сей гарний фонограф. Маємо також инші фонографи на сплату по $2.00 місячно. Пришліть нам своє імя і адресу, а ми вишлемо Вам гарний ілюстрований катальоґ з всякими музичними інструментами і иншими річами даром. 56—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

2 ДОЛ. МІСЯЧНО 2 ДОЛ.

ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ

видають люди кождого дня, щоби почути славних СЬПІВАКІВ І МУЗИКУ.

Все те можете однак почути у власній хаті без великих видатків на наших СЛАВНИХ грамофонах, які продаємо за готівку або на сплату

ПО $1.00 МІСЯЧНО.
3-МІСЯЧНА БЕЗПЛАТНА ПРОБА.

24 і 50 пісень і музик даром. Ґваранція на письмі на 15 літ.

На жадане висилаємо гарний ілюстрований катальоґ безплатно. 44—

ROYAL PHONOGRAPH CO.
91 E. 4th St., Dep. 5. NEW YORK, N. Y.

КУПОНИ „HASSAN"

можна виміняти на ужиточні і

гарні презенти

В СЛІДУЮЧИХ ПРЕМІОВИХ СКЛЕПАХ:

JERSEY CITY, N. J.
580 Newark Ave.
158 Pavonia Ave.
349 Central Ave.
123 Brunswick St.
557 Palisade Ave.
349 Jackson Ave.
6 Newark Ave.

NEWARK, N. J.
272 Fifteenth Ave.
40 Market St.
216 Court St.
230 Broome St.
316 Market St.
640 Market St.
273 Eighteenth Ave.

PATERSON, N. J.
25 Main St.

PASSAIC, N. J.
52 Monroe St.
155 Passaic St.
543 Main Avenue.
213 Monroe St.

NEW BRUNSWICK, N. J.
137 Albany St.
103 Easton St.

PERTH AMBOY, N. J.
157 Main St.
397 State St.

UNION HILL, N. J.
425 Bergenline Ave.

MORRISTOWN, N. J.
27 Speedwell Avenue.

MONTCLAIR, N. J.
16 Spring St.

KEARNEY, N. J.
6 Kearney Ave.

HOBOKEN, N. J.
303 First St.

ELIZABETH, N. J.
131 Broad St.

DOVER, N. J.
23 Dickerson St.

BAYONNE, N. J.
224 Broadway.
513 Broadway.

Коли Вам ненаручно до-сих склепів удатись, то в'дсилайте сї купони почтою до:

THE AMERICAN TOBACCO CO.,
Premium Department
P. O. Drawer L,
Jersey City, N. J.

5¢

„The Standard of America"

ДАРОМ! ДАРОМ! ДАРОМ!

З причини теперішної европейської війни, ми закупили від одної збанкротуваної німецької фірми великий запас ріжнородного товару, який ми рішили додавати до наших годинок ЗОВСІМ ДАРОМ. Той, хто тепер купує від нас мужеський або дамський годинник, одержить заразом 8 повисше поданих річий зовсім даром, а іменно: 1) ландушок 2) дармовис, 3) ножик, 4) фонтанове перо, 5) бритву, 6) будильник, 7) перстенець, 8) 32-калібр. револьвер (model.)

Коли отже хочете набути нашу 14 каратову позолочувану годинну, ґварантовану фабрикою на 20 літ, зі славним на цілий сьвіт осередком, а крім сего сих 8 річий в дарунку, то витніть се оголошене і зашліть до нас залучаючи 25 центів в марках на завдаток і запевнене, що Ви дійсно хочете сю годинку, а по одержаню вишлемо Вам сейчас годинку і ДАРУНОК. При доручeню Вам посилки огляньте її і коли Вам всьо подобаєсь, заплатіть решту в сумі $7.70 і за оплату пересилки 25 цнт., а коли Вам сї річи не подобають ся, то не платіть нічого, а ми опісля звернемо Вам 25 цнт.

Тут згадаємо, що другі фірми жадають за таку саму годинну потрійну ціну, а ми числимо лиш $7.95: самі дарунки варта більше як $7.95, але ми даємо їх ДАРОМ задля сего, що сї річи ми набули дешево і у великій скількости, а і тому, щоби розголосити як найбільше наші годинки.

Памятайте, що війна з Німцями не буде вічна і що не все буде така нагода, тому користайте з неї тепер, доки є у нас сї дарунки.

Пишіть нині на адресу:

NEW YORK WATCH CRED. CO.,
WEST BROADWAY, GERKEN BLDG. D. 150 NEW YORK CITY.

УВАГА: Пошукуєсь позамісцевих аґентів до розпродажи сих годинок. Платня від $10.00 до $25.00 тижнево. Пишіть до нас, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 68—71

До хорих Русинів по всїх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Лїчить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм, всякі недомаганя жолудкові, недуги у роби, нирок, зґрубленe жил, гемороїди, структуру або звужене мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всїлякі насл'дки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д. 56—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціялїсти з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почтову марку.

Dr. B. HOHENBERG
304-2nd Ave., (між 17 а 18 ул.),
NEW YORK CITY.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
21— CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през. А. П. Міллєр, кас.
Ол. Бучак, урядн. офісу.

Професор Доктор Дайч,
ДОКТОР МЕДИЦИНИ ЛЇЧИТЬ УСПІШНО ВСЯКІ СЛАБОСТИ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ. ПРИЙМАЄ ЩОДЕННО ДО 8-ої ГОДИНИ ВЕЧЕРОМ.
DR. C. DEUTSCH.
229 E. 14th St., Dep. S. New York City.
Tel.: Stuyvesant 933.

R. J. Glick Аґент асекураційний від огня. —33

Офіс находить ся
WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

КОРИСТАЙ ПОКИ ЗАПАС ВИСТАРЧАЄ!

Пишіть зараз по наші безплатні, ілюстровані цінники або відвідайте нас в нашім складі отвертім кождого дня, в сьвята і неділї до 10-ої години вечер. — ІВАН РУДЕНСЬКИЙ. Dep. 83. 56—

Тепер можете дістати
40 КАВАЛКІВ РУСЬКИХ СПІВАНОК ЦІЛКОМ ДАРОМ
з незвичайно великим і найліпшим
Фонографом
ґарантованим на 15 літ на 3 місяці безплатної проби
за $1.00 місячно.

International Phonograph Co., 196 E. Houston St., New York, N. Y.

---

21 РУБІНОВИХ КАМІНЦІВ $25 ЗОЛОТА ГОДИНКА $3.95

Годинку, яку все хотїлисьте мати, пішлемо Вам без віпімних гроший, навіть без задатку. Напишіть яку годинку хотїлибисьте мати: з замикаючими чи з відкритими вічками, і чи має вона бути мужеська чи дамська, а ми пішлемо Вам сю на 20 лїт ґарантовану, прекрасно різблену годинку до оглянення. Наколи Вам подобаєсь і рівнаєсь 25-долярової золотій годинці, то заплатіть нам лише $3.95 а годинка Ваша. 52—

Пишіть днесь.

RANDOLPH WATCH CO., Dept 55
CHICAGO, ILL.

КУПУЙТЕ ЗЕМЛЇ ЛИШЕ НА ПЕРШІЙ РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ.

Перша Руська Кольонія в Мілвіл зростає з кождим днем, бо наші земляки переконали ся, що тут можна зробити ліпше житє, ніж на всяких инших кольоніях.

Землї на Першій Руській Кольонії є урожайні, збирають ся два рази до року, під управу ярин незрівнані. Землї є положені недалеко великих міст, тому і збут ярини легкий, а ціни дуже корисні. Мимо великого безробітя у цілім краю, фармери в Мілвіл на безробітє не нарікають, бо кождий може дуже легко дістати добру роботу в місцевих фабриках.

Богато наших земляків розвели гарні господарства і побудували красні доми і будинки господарські. Осінь — се найліпша пора на закупно землї. Через осінь і зиму можна звести матеріял і побудувати дім, а зараз з весною взяти ся до господарки.

Иншим кольонізаційним компаніям розходить ся лише о бізнес. Але Кольонізаційна Компанія в Мілвіл старасть ся всіма силами помочи кольоністам, а передівсім нашим землякам, щоби згуртувати їх в одну руську громаду. В тій цїли жертвувала наша Компанія $4\frac{1}{4}$ акра землї на церков, а $4\frac{1}{2}$ на инші громадянські цїли. Вже робить ся заходи коло основаня місцевої церковної громади. Наша Компанія постарала ся, що на Першій Руській Кольонії заведено почту та, що дїти фармерів відвозить ся на кошт міста до школи в Мілвіл.

Одно застережене: Нашою цїлию є згуртувати лише чесних Земляків і утворити велику кольонію Русинів. Тому неробам, які привикли до легкого і гуляшого житя приїздити до Мілвіл не радимо: таким наша Компанія землї не продасть!

ЦІНА ФАРМИ НЕЗВИЧАЙНО НИЗЬКА! СПЛАТИ ДУЖЕ ДОГІДНІ!

ПЯТЬ АКРОВА ФАРМА КОШТУЄ ВСЕГО $400.00. Щоби дати нагоду Землякам легко набути фарму на власність, продаємо їх на найдогіднїйші сплати: ЗАДАТОК В ГОТІВЦІ ВСЕГО $200.00, А РЕШТУ ВОЗКЛАДАЄМО НА МІСЯЧНІ РАТИ ПО $1.00 ВІД ОДНОГО АКРА. Хто хоче, то може купити фарми, які числять більше від 5 акрів. ДЛЯ ЛЮДИЙ, ЩО МАЮТЬ БІЛЬШУ ГОТІВКУ, МАЄМО НА ПРОДАЖ БОГАТО ФАРМ ВЖЕ ГОТОВИХ ВРАЗ З БУДИНКАМИ, ГОСПОДАРСЬКИМИ ЗНАРЯДАМИ І ІНВЕНТАРЕМ — В РІЖНИХ ЦІНАХ І В РІЖНИХ РОЗМІРАХ. Перед приїздом пишіть на адресу менаджера компанії, в. Василя Матолича, 326 W. Main St., Millville, N. J. Найдогіднїйші дни: субота, недїля і понедїлок. Стережіть ся всяких непевних і підступних аґентів і заїздіть прямо до офісу компанії.

АДРЕСА ОФІСУ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Sts., PHILADELPHIA, PA.

АДРЕСА ОФІСУ В МІЛВІЛ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
MILLVILLE TRUST BUILDING, 19-20 High Street, Millville, N. J.